De bruid der onbekende zee en andere gedichten

Pierre Kemp

bron
Pierre Kemp, *De bruid der onbekende zee en andere gedichten*. Maastrichtsche Boek- & Handelsdrukkerij, Maastricht 1916

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/kemp005brui01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

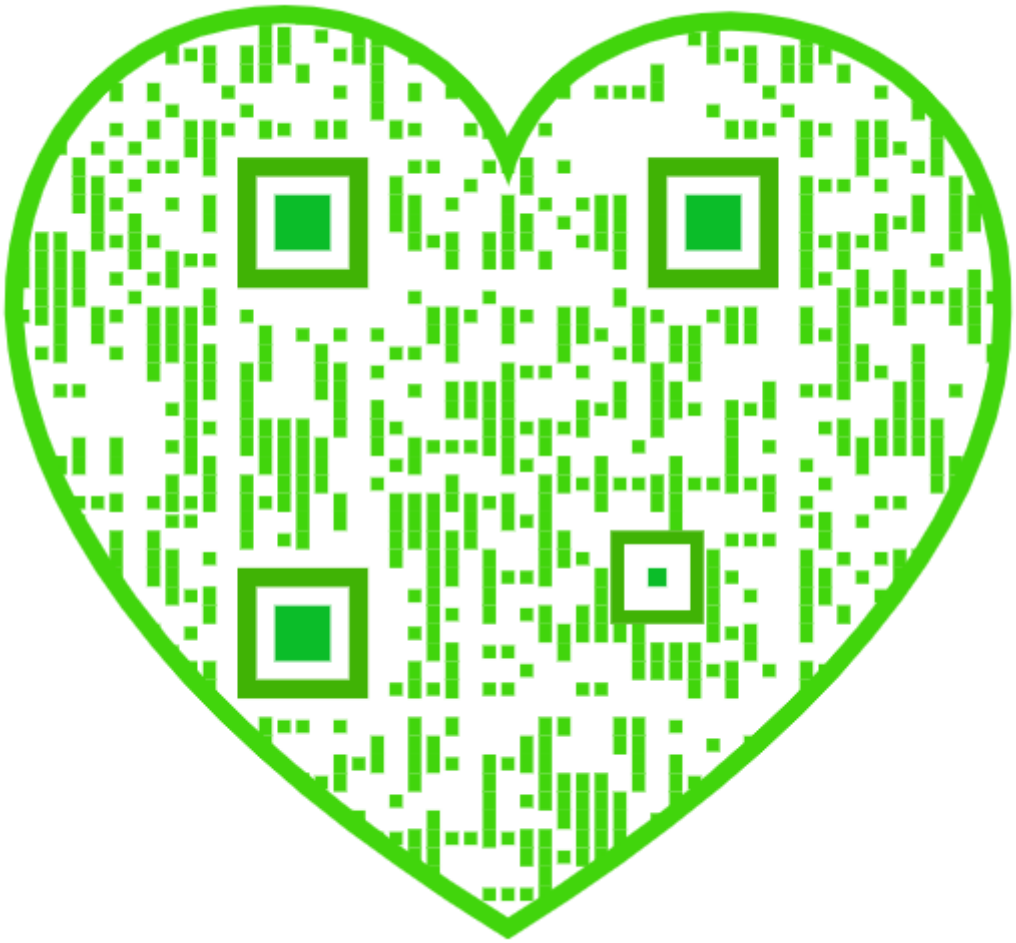

De Bruid der Onbekende Zee.

Zij was een wezen wonderlijk herboren
Uit goudgroen water, waarin rossig schijn
Van onuitbluschbre lamp der ziel, heur haar
Een wildernis van schuim, waarin gevangen
Glans van de zon; haar taal was zacht geruisch,
Dat klaaglijk klonk in 't rijzen van de zon
- Alsof een stem van vuur haar iets verweet -;
Dat angstig zuchtte om lang vergaan geluk
Bij 't donker vloeien van alzwarten nacht;
Dat lieflijk smeekte in 't blauwende gedroom
Maanlicht op golven langs een woud aan zee,
Zóó dat de schaduw van 't geboomt viel op
't Betoovrend minnespel van schuim en licht.

Zij was de bruid der onbekende zee,
Die nergens lag in een der oceanen,

- Gelijk op 't aardrond een verloren land
Binnen een gordel bergen hemelhoog -,
Gedoemd door plotsen toovervloek, wijl zij
Om pracht van zee haar vroeger lief verstiet,
En deze uit haat haar dús geworden deed
Tot wondre bruid van onbekende zee,
Geschapen door eenzelfden toovervloek
Uit éénen wil in uur van hoogsten haat.

De doemer woonde aan 't strand waar de gedoemde
Leefde in de golven en uit 't water rees
Bij wislen der getijden, dag en nacht,
Regen en zonschijn of verhevelingen.
Dan speet hem 't vloeken in dat uur van haat.
Het leek of ze in haar doem nog schooner was,
Dan toen ze met hem ging door bloemlandouw,
Of speelde in 't rozen van geboren maan
Op luit een lied uit landen lang gelêen,
Waar tijd een gouden nevel over spon
Van immer schoonere mysteriën.
Hij wist hoe vaak, dat hij den vloek herriep
En treurde om 't noodlot, dat hem vloeken liet
En dan den vloek vervulde, doch geen macht
Hem gaf de wreede woorden te herroepen.
Toch kwam een tijd, dat ook die vloek verging,
Wijl die niet eeuwig was. Geheel verloren
In het verlangen naar dat oogenblik
Bleef hij in droom aan de onbekende zee,
Dacht hij haar, in de stond van ban-geheven,
Weer even schoon, als in dien tijd weleer.

Vervuld van medelijden eindeloos
Herinrend zich, hoe zij den zomer minde,
Had hij getijden in hun gang gestold
Toen 't zomer was en door zijn wonderwil
Groeide het nieuw geblaêr het oude weg,
Zóó dat de kust in eeuwgen zomer bleef;
En zwoelde hij de wateren dier zee,
Opdat zij door zijn vloek geen koude leed.
Zelfs schiep hij op de golven tuin van vreemd
Gebloei van alge en ander zeegewas,
Door hem gekruist in zijn geheimen gaard
Met orchidee en zeldzaam rozensoort.
En heel de pracht van dien droomvreemden tuin
Zond hij de golven over naar de plek,
Waar hij heur ziel zag, als goud-roze lamp,
Branden in 't goudgroen water van heur lijf,
Rijzen en dalen op beschuimden vloed.

In plotsen glans van blauwen zilverschijn,
Als weken wolken voor 't begeer der maan,
Zag hij haar weven 't haar van droomgroen schuim
Met de algen tot een wonderlijken krans,
Zooals geen geest vermag te vlechten uit
Zeldzame bloemen, zijïg gaasgeweef
Met netten van juweelen overspreid.
Begeerig naar het zingen harer ziel
Dwong hij de golven van het voorste plan
Tot slapen zonder droomen van geruisch....
Dan luisterend naar ver, waar 't flauw gegloei
Van lamp der ziel verscheen en weer verdween

In 't rhythmisch deinen van het golfbeweeg,
Klonk er een lied als uit verzaam geboren
Van klank uit zilveren bazuin en snaar
In tragen streek verwekt tot hoog begeer:

‘O, in uw haat hebt gij mij steeds begeerd
En in het rijzen van de roze maan
Hebt gij mijn spel gemist en rondgetuurd
Of een u goedgezinde geest den ban
Van toovervloek genomen had van mij....
En of ik soms van ver kwam door een beemd
Met bloemen overspreid en overstraald
Van lila licht der hooggerezen maan....
En roerde een vogel even in zijn nest,
Dan klopte uw hart snel, droomende mijn tred.
Wanneer ik naast u ging, was iedre bloem
Niet meer zoo mooi, als toen gij gingt alleen.
Zoo vleidet gij me en als ge uw armen om
Mijn middel sloot, dan loog uw mond zoo schoon:
“Dit is een onverbreekbre ring van Min!”

Herinner u, dien laatsten avond in
Het woud aan zee bij volle maan, toen wind
Mijn sluier joeg in wilden rozenstruik,
Hoe 't ragge weefsel scheurde in doorn en ik
Mijn hand bezeerde bij het snelle ontwarren
En 't witte gaas bedierf door vlek van bloed.
Toen ik het schuim met bloemen vergeleek,
Die, niet tevreden met hun stillen stand,
Vroegen als gunst om 't leven in te gaan,

Nu willoos dolen over 't woelig vlak
Der koele groene golven en wier zucht
Nu 't vroeger leven is, weer stille plant
Te zijn, te bloeien op vergeten plek.
Hoe ze begeerden naar 't verlaten land
En konden komen tot den versten boord
Waar water zich in vorm van baar bevindt...
Totdat de macht, die vrij hen dolen liet,
Hen van 't verlangde land weer reet terug
Tot ver in zee; hen weer begeeren deed
Tot versten zoom en weerom reet terug,
Zóó dat het leek me of die verlaten bloemen,
Gedoemd tot eeuwgen dool op waterwei,
Reikende handen hadden, weenende oogen,
Schreiende stemmen, smeekend in geruisch,
Begeerend naar 't geluk verloren eeuwig.
Ziet gij daar niet dien rooden bloedgen schijn?
Zeidet gij toen, als 'k even zweeg en keek.
En 'k zeide uw naam en toen: De geest der zee
Is eindloos wreed als meester van den vloek.
Die bloemen dáár, die eeuwge rust verloren,
Zij wilden - in hun groot vergeefsch begeer
Naar de verlossing - grijpen 't klein gestruik
Dat loten nijgt in zee en zie het groen
Kristallen zwaard van geest der zee sneed af
Den arm, die hulp zocht bij den zwakken twijg.
Toen lachtet gij; dan zijn wij neergedaald
Tot aan den zoom der zee en in de struiken
Vonden wij witte plantenwarsels veel,
Handengelijk, gekapt van armen, rood

Het rottend eind van 't vlies der stengelschêe.
Dat is het bloed, zeidet gij mij, die stond
Als een versteende vrouw, deerlijk begaan
Met heel die smart dier vele bloemen. Gij
Verweet die smart aan ongezond begeer.
Wij wisten niet wat dra gebeuren zou,
Al joegt gij met een kus mijn angst van mij.
Dat bloed, die handen waren profetie....

Ik ben het leven uwer ziel in rouw
En ziel van liefde van uw ziel van haat.
Waar ik u om verstiet, bestaat niet meer.
Sinds weent gij eeuwig om dat uur van vloek
En ieder uur slaat in uw ziel een pijn,
Die schroeiend brandt, als steek van heet metaal....'

Dan zweeg de stem van ver. Het ijl geluid
Verloor zich in 't geruisch der wijde zee....
De verre vlam daalde in een mist van schuim....
Een wind voer door de boomen van het woud....
Een wolk verborg het glansgelaat der maan....
En het werd stil als een plechtig uur....

Toen kwam de lang verbeide stond, dat ban
Van toovervloek geheven worden kon
Of voor een tijd van jaren lang vernieuwd.
In donkere gestalte stond de minnaar
Der bruid der onbekende zee aan 't strand
Beidend den geest, die stond in zijn bevel

En 't vroeger lief getooverd had tot wezen
Van golf in vorm van mensch, waarin de ziel
Tot straf bleef om te lijden heev'ger pijn.
De geest verscheen op roep van vreemden naam
En wetende 't begeer van donkren man,
Sprak hij in woorden van bevrozen lucht:
‘Uw lief werd oud, zij leefde met den tijd,
Gelijk de schepslen al en ik uw vriend,
Genietend mee zoo menig wonder feest
Door uw fantastisch brein gedacht tot droom
Die leeft. Ik zal ze in die gedaante u toonen
Haar na de heffing van den ban behoorend!’
De geest verdween en langs het blauwe strand
Waarop 't geruisch der zee melodisch brak,
Kwam er een vrouw die 's levens hoogte reeds
Verliet.... Dan stond zij voor hem, starend de oogen
Of ze heel ver door iets genoodigd werd
En sprak: ‘“Gij hebt alleen mijn haar bemind!
Laat mij nu gaan naar de eeuwge rust! Waarom
Bracht gij mij jarenlang in pijn? Kon ik
Niet minnen, wien ik wilde? Nog hebt gij
Macht over mij, uw wil en 'k word weer bruid
Der onbekende zee. Ben ik niet schoon
En 't mooie lijden waard? Doch neen, ik dwaal,
Gij haat mij niet meer, zult zoo wreed niet zijn.
'k Verlang zoo vurig de eeuwge rust! O, toen
Ik schoon was heb ik nooit gesmeekt, maar nu
Gij mijn ellende ziet, vergeef! vergeet!!
Mijn haar eens goud werd grijs. Laat mij toch gaan?”’
‘“““Is dat die schoone vrouw?”””’ ‘Dat is die vrouw!’

‘“““Ik wil dat 't zingen van de zee begint!””’
‘“Laat mij toch ingaan naar de.... kreet de vrouw.
De geest had reeds 't geheime teeken klaar
....naar de eeuwge rust!”’ klonk 't smartlijk nog van ver
In schreeuw van ziel in doodsnood, dan werd 't stil.

Een wolk vloog van het glansgelaat der maan
Als duistre vlinder van een bloem van licht....
Een wind voer door de boomen van het woud....
Een verre vlam rees uit een mist van schuim
En over de onbekende zee klonk een
Gehuil alom in echo's, roep der weer-
verdoemde... Dood..! Rust..! Eeuw..! Dood..! Eeuwge Rust!!!

De man aan 't strand riep tegen in gehuil:
‘“““Ik wil uw oude pracht, weer zijt gij schoon!
En heerlijk brandt uw ziel in goudgroen lijf,
Spelen de golven met uw schuimen haar.
O, zing, o zing, als in dien tijd zoo ver
Bij luitspel lied uit landen lang gelêen.””’
‘“Kom dood..! Eeu..! Dood..! Kom..! Rust..! Eeuw..! Eeuwge Rust..!

‘“““Is dat uw lied een bloemenkrans gelijk
Waarin op ieder blad van iedre bloem
In goudkus afdruk van goud lippenpaar?
Wat macht is u, dat gij mijn wil weerspreekt?””’
‘“Ik zie uw dood, los snel den vloek, mijn doem
Wordt anders doem van u en dat voor eeuwig!
Ik heb u lief en bidt voor u, die haat!
Een wezen hooger dan de geest den vloek
Vernieuwend, nadert, dáár! In donkre wolk
Rijst hij tot storm!! Uw dood... Mijn doem uw doem!!!””’

Een wind voer door de boomen van het woud....
Een vlaag sloeg klauwen lucht in 't bruisend loof....
Daar rees de storm verwoed in woest gehuil
En sloeg de stammen in de wilde zee....
De verre vlam van bruid der zee verdween
In zuil van water, die zich hooger hief....
De geesten van het woud vloekten den god
Der zee, die van de zee dien van de lucht,
Die van de lucht dien van den storm en deze
Dien van het woud en wilder werd hun kracht....
Een hand van water greep den doemverwekker
In angst vergeefs den geest der vloeking roepend....
Een vuist van hout hieuw doodend op zijn hoofd
En sloeg zijn lijf in donkergroene zee
Die brulde van den storm, waarover klonk
In eevne stilt' stem der verdwenen bruid
Erbarming smeekend voor die wreede ziel.
De wolken vatten vuur van snelle vaart,
't Geboomte smolt tot vloeiend hout, dat stolde
In vormen-zonden van die ziel, op zee
Joegen de zuilen water naar de zuil
Waarin de ziel der bruid in wilden wervel
Van vuurspiralen naar de wolken rees.
Toen ziel van doemer 't lijf verliet had storm
Die ziel gezweept omhoog tot boven zuil
Waarin de ziel van de gedoemde rees;
Toen greep die zuil die ziel, die daarin daalde
En joeg langs ziel door haar weleer verdoemd
Tot vreemden vloek van eeuwgen haat en in
't Voorbijgaan sprak de een des anders naam en zagen

Ze elkaar voor 't laatst in eeuwigheid en als
Die ééne ziel in lucht de zuil verliet
En de andre in zee de wortels zag der zuil,
Dan lei de storm zich plots en werd het stil.

Een enkle wind, die zich verlaat had, voer
Door het geteisterd woud en vond als kind
Van wondren storm den dood in donkre zee.
Een wolk joeg van het blauw gestraal der maan
Als een verdoemde ziel van God voor eeuwig.
Gestadig ruischen van de oneindge zee....
Het graf van eeuwig onverklaarbren storm....

Alleen bij wisseling van dag en nacht,
Van zon en regen of verhevelingen,
Van herfst en winter, lente en zomer roept
In zacht geklaag uit 't midden van de zee
Een stem om dood en eeuwge rust en is 't
Alsof een licht brandt onder 't groene vlak
En 't licht de stem is die zoo roerend smeekt,
De stem van een sinds lang verloren ziel,
Die niemand heeft, die haar nog vinden kan,
Wijl zij begraven ligt in 't vreemd geheim
- Dat niemand weet - der onbekende zee.

26/6 1914.

Juni-weelde.

Juni-weelde.

Mots de Jésus, mois ronge et or, mois de l'amour.
PAUL VERLAINE, Liturgies intimes XII.
JUIN.

Gij zijt mijn maand van Juni, lieflijk kind,
Van liefde rood en goud. Het vermiljoen
Der zijden strikken in uw blonde haar
Als wolken gouden wierook om uw hoofd,
Over en voor de teere ramen van
Uw oogen-kleurig glas, als geen ooit zag
Of schilderde uit zijn rijke fantasie
Tot zichtbre droomen van een wonder land.

O, Kind van roode weelden, blondgelokt,
Mijn maand van rozen rood en goudgezon

Niet schooner waart ge, als ik u had geschapen
En in den geest voorzien, hoe ge eenmaal zijn
Zoudt, wat gij thans zijt, wat uw ouders niet
Voorzagen in dat één uur aardsche vreugd.

Wij zitten beiden in de gouden zon,
Zoo goud in goud, uw haar is zon, de zon
Weeft er raggouden glansenweefsels in,
Die zon en haar tot een ondroombaar wonder
Van een geluk door ziel-in-licht versmelten.
Vergeefs zoek ik rondom naar een rood woord
Met gouden biesjes, dat in éénen klank
Zal zeggen uit uw onuitzegbaar schoon.
Zielsallerschoonste, 't falend woordbegrip,
Weet voor uw teere reine pracht geen naam!
Al wat ik kan: is u in de oogen zien
En starend peilen, dieper, dieper steeds
In de'eindeloozen afgrond uwer ziel
En daar aanbidden 't heerlijk Godsgewrocht;
Mijn armen om u slaan en kussen wild
Het onvergankelijke goudgeglim
Uw haar, dat eeuwiggulden visioen.

Nu mocht ik sterven met u, mond aan mond,
Blik in blik, ziel in ziel en rond ons hoofd
Het aureoolgesluier van uw haar.
Daar komt de Dood! O! 't Leven is nog schoon,
Snel, snel, de tent van uw gelok gespreid,
En onze zielen in dat goud verborgen.

Zóó, geef me uw handen voor de mijne in ruil
En houd uw adem in.... Hij gaat voorbij,
Gelijk een windgeruisch, dat nauw beweegt
De lichtste loten van een pril geboomt.
Bewaar dien kus tot straks; Hij hoort zoo scherp
En waar Hij kussen hoort is Hij nabij.
Hij lacht om 't leven, weet van liefde niet;
Want liefde is kind van vreugd en reine daad
En Hij de vrucht van zonde, sluit uwe oogen,
Reeds iets onschoons te zien, besmeurt het schoone
En is een smet op schoonheids kuisch gewaad....
Hij ging voorbij, laat mild het licht nu stroomen,
Open de gouden tent, eerst spleet na spleet.
Ineens de volle gloed zou mooglijk dooden,
Gelijk te veel geluk soms 't lichaam krenkt.

Zet u nu stil ter neer en laat mij slapen,
Mijn lieve maand van Juni, rood en goud.
Uw haren tot mijn tent, uw lokken peluw
Waarop ik sluimren kan in schoonst gedroom
Aan u, aan rozen en aan wilde, milde
Winden van zongestraal en goudgestorm
In paradijzen, om te wekken 't schoon
Geluid, dat in elk loof verborgen slaapt.
Wanneer ik sluimer, streel mijn haar dan zacht,
Alsof uw vingren harpensnaren roerden.
Die strengen leg ze op mijn gesloten oogen,
Zóó, dat ik door de oogschelpen meen te zien
- Gelijk muziek op gulden notenbalk -
In goud gelijn een stralentelefoon-

net door een gouden palenstoet gedragen
Tot in het verre grijsazuren dal
Naar 't verste van den schemerhorizon.
Leg deze strengen op mijn rooden mond
Tot een gestadig, onbewust geluk
Van kus in droom aan maand van rood en goud.
En geef mij ook iets in mijn handen, want
Zij mogen nimmer, nimmer ledig zijn;
Gij kent mijn hart, dat gul en gaarne geeft,
En die me een aalmoes vraagt, geef 'k van uw goud.
Wat kán ik meer doen, liever dan mijzelf
Zijt gij mij immers. God gaf ons Zijn Zoon.
En ik geef dan van u, zoo heilig-mij.

Het wordt zoo lieflijk stil als de aarde ooit zag
Aan daden van een bovendoodschen geest.
De stilte wordt muziek voor ziel alleen,
In verre landen paart zich toon aan toon,
Zij brengen nieuwe schoonre tonen voort.
Was ik geen mensch, geen kind van God en had
Ik u niet tot mijn liefste, dan begeerde ik
Een droom tot vader en een klank tot moeder.
O, ik hun kind, wat zou ik heerlijk zijn,
Begeerd, al naar geslacht, door man of maagden.
En niet onrein, door aardsche spijs of drank,
Maar iets nog fijner dan de zilvren fluis
Van zaad - in heel haar Gods meetkundge pracht -
Die wiekt in herrefst op het bleeke goud
Van zon in mat-azuren hemelhal
Door 't schrijnend schoon van bronzen woudvallei.

Doch nu zijt gij mijn maand van goud en rood;
Goud is uw haar en rood uw mond, mijn kind,
En ik heb slechts een feilbre menschenstem.
Het schoonste wat 'k u geven kan is een
Gezang, dat eeuwig leeft, waarin ik u
Bezing, verhef tot godsaltaar, gesierd
Met vermiljoenen roos van mond en strik,
Met kanten dwalen op scharlaken grond
Van uw gewaad. Uw haar is een monstrans
Waarin uwe oogen 't kaskristal om God.

De sterren dalen in azuur dat rijst;
De hemel nadert de aarde, de aarde stijgt
Ten hemel, dat is Liefdes wisselgeven.
Aan de aarde werd haar pracht omhoog geschonken,
De hemel heeft zijn pracht aan de aarde ontleend,
De ziel is Gode en keert tot God terug.
De Liefde een bloem uit overeeuwig land,
Die in de heemlen maar volmaakt gedijt.
Uw gouden haar, uw rooden mond, uw oogen
Een vinding Gods, een allerschoonste stroof
Uit 't door ons, onvolmaakten, onvolkomen
Begrepen, doch ééns te doorgronden Lied
Der eeuwge schepping: Liefde, God en Ziel.

3/6 1914.

Wonderland.

Wonderland.

't Geheim van mooien arm door zon verraden
In vlies van blouse tot roze schemering,
Die zich ontplook tot wondre fantazie
Van mooi geloof in prachtge liefdesprook
Dat in dien goudig-roze schemer zag
Gestalten uit een verren tijd zoo schoon,
Toen alles trilde in innge toovermacht
En iedre daad een onbewust gedicht
Was, als de mooie pluk van teere roos
En 't hechten aan den ongerepten boezem
Door jonge maagd in blond vertoon van tuin
Vol donkerkoele lommereilanden
In de'oceaan van zonbestraalden hof
En 't wittig trillen van een hittedag.

Die tijd zoo ver, bestoven onder goud
Van weelde-erinring, onder 't roze waas
Van sluimerende droomen eeuwge jeugd.
Daar stolt dat roze waas, dat gouden stof
Tot ruiten, waar - gelijk in winter vorst
Het vocht tot kristallijnen varens vroor -
Iets zonder naam naamlooze schoonheid grondt,
Maar nu tot vloeiende mysteriën,

Niet dood van witte pracht, doch levend van
Goud-roze schitterwemeling; de boomen
Verliezen groene kleur, die stierf in 't wonder
Der ruit, waardoor mijn oog die wondren ziet.

Een zwerm van witte duiven rijst uit 't bosch,
Als een fontein van zeven melodieën
En zweeft en kringt in gouden lucht, die zingt
Onzegbaar zoet, onzeggelijk geluk.
De boomen wuiven in een lichten wind,
Spelend met prille bloesems en het welig
Geblaêr, de bloesems zijgen op 't gebloemt'
Der gaard, die in dat goudroos wonder deelt.
Daar is geen pijn om bloesem die vergaat.
In onuitputtelijk gebloei wordt nieuw
Gebloei geboren, om den bloemendauw
Die eindloos nederzijgt te doen geduren.

Zonder de liefde was die vrucht van droom
Niet rijp en was er smart om dat gemis.
Een stoet van vlinders wit-satijnig speelt
In onbewuste rythmen melodie
Van zilvren lijn, als sproeide onzichtbre hand
Vruchten van ster en bloemverzaam tot zichtbre
Knoopen van een onzichtbaar gouden net.

Dat al was dood, zoo menschelijke stem
Geen hooger leven zong in al die pracht;
Zoo er geen inniger geheim bestond
Dan het mysterie van het trillend licht,

Ruischend als schoof een slanke hand gordijn
Van zijde weg voor prachtverbeidend oog,
Dat elk atoom dier gouddoorzonde lucht
Ziet als reliekenschrijn van lichtjuweelen
Of kaarsje, waar zich een insect mee leidt,
Bij 't dolen door het duister labyrinth
Van gangen in zijn eeuwigdonker nest.

Het lijkt zoo stil, of iets ontroerends zal
Gebeuren gaan in allerplechtigst zwijgen;
Of een verheven daad is in 't geschieden.
Een stem van lucht, die men niet hoort doch voelt,
Zij zegt het of daareven kuste een blad
Een ander blad, dat niets van 't eerste wist
En dacht zich in het leven gansch alleen.
Zij fluistert: ‘'t Is nog niet, 't moet nog geschiên....’
Een tweede stem, als de eerste, zegt: ‘Het is!’
En heen is heel 't bekoren van een komst.
Een allernijgen van de boomen, bloemen,
Als ging onzichtbre priester stil voorbij
Dragende God in 't dubbele gevang
Van gulden pixis en den Schijn van Brood;
De pixis zwevend als een gouden ster,
In eigen gang haar wegen verder vindend,
Verborgen soms door boschjes, stralend dan
Weer in de vogelpoorten van het loof
Tot ze in den schemer van het woud verdwijnt.
Een licht geruisch van schreden door het gras,
Een teer gerucht, als werd een bloem geboren.
Een fluistren zacht - als wen een ziel verscheidde -

Bij veler vingertik op veler mond,
Al vragend argelooze kindren stilte
Om niet te storen 't rusten van het lijk.

Daar treedt een paar uit roze grot van loof
Vol gouden vruchtgeglinster. Onbewust
Breekt zij de loten eener jonge plant,
Strooit zij de blaadjes eener witte roos.
Zij weet het niet, geheel is ze opgegaan
In het verhaal, waarvan zijn oog haar spreekt,
Een toovermare uit liefdesparadijs,
Een visioen van aardsche pracht en lust,
En heel dien droom van luisterrijk geluk
Wordt niet geloofd, zij vraagt getuigenis,
Zijn mond heeft het gezien wat 't oog daar sprak,
Hij geeft getuignis door een inn'gen kus.
Nu zingt haar ziel: ‘Mijn mond heeft thans geproefd
Den rooden wijn, die iedre ziel begeert.
Zijn mond een kelk van allerreinst kristal
Dat zingt, wanneer een dronk genoten wordt
En is zoo sterk, dat 't nooit op marmer breekt!’
En achtloos plukt zij blaadjes van een roos
Niet denkend dat haar jeugd zóó zal vergaan.
Argeloos scheidt zij 't loover van een loot,
Vergetend dat zóó 't onvolmaakte zijn
Der dingen haar zal doen, wat zij daar deed
En scheiden van haar liefdedroomen-loot
Het idealenloover voor altijd.

Juni 1914.

Raamrozet.

Raamrozet.

Het was een kind dat steeds in kerken speeldee
En wentlen deed het groote raamrozet
Vol kleurenprachten van geschilderd glas.
Dat was haar vreugd, die cirkelen van gloed
En dan die wondren die zij daarin zag,
Waarvan zij droomde 's nachts en zong bij dag.
Heel haar verlangen was de schoone droom
In slaap en in dien slaap de droom des daags:
Te wentlen, als een schoon rad van Fortuin
't Rozet der ramen en de ringen kleur
Van goud doorgloeid, als er de zon door scheen,
Sneller en sneller tot een kreet van vuur
Door schal van kleur getemperd en verfijnd.

Doch bij die vreugde was een stille smart.
Wat zij daar zag, dat wist de wereld niet,
En toch 't was innig en onzegbaar schoon.
Zij kloeg heur leed aan blinden organist
En vroeg: ‘Speel gij mijn droomen uit 't klavier?’
Vergetend, dat die man slechts donker zag
En voelde alleen de tinten van den toon.
‘“Ik weet niet, kind, wat schoonheid gij wel ziet,
Zing mij waarop het lijkt en ik beproef
Te toovren uit de pijpen, wat gij meent
Te zien in 't wervlen van de schoone ruit!”’
Dan zong het kind in gansch zijn blonde jeugd
Bij sneller wentling steeds van 't heerlijk raam:

‘Een vlucht van vogels in carmijn azuur
Door wouden licht- en schaduw-esmeraud
Volgen den loop van een oranjen stroom,
Pogend te vinden zomersch vaderland.
Vergeefs. De werelt wentelt met hen mee.
Hoor ze angstig roepen luid-nabij, zacht-ver:

“““De wouden vliegen even snel als wij,
Daar komt de winter die ons voedsel rooft.
Al sneller vluchten we en al sneller stroomt
De oranje vloed. De wouden valen geel,
De luchten koelen, huivren door 't gesuis
Van onze vleugels. Sneller, even snel
Volgt woud en stroom ons; loovers dorren bruin
En vallen; donker wordt de stroom, de lucht;
En dichte misten dempen de vallei.

Daar komt de dood, het hongert om ons heen;
De stroom stolt zich tot vreeselijk kristal.
Wij moeten voort en vinden 't vaderland
- waar 't zomert - niet; wij kunnen niet meer sneller”””...

De schelle kreten worden minder schel
En minder snel de snelle vlucht; de vele
Roepen vervagen, nog een enkle kreet
En vele vogels liggen dood op ijs,
In sneeuw. Doch één is er die wondren weet,
Geheim van leven dat niet sterven kan,
En voor zijn macht wijkt 't winterland terug.
Hij wint op 't wentlen van de snellende aard;
Zijn zwakke borst wordt sterker en hij juicht:

“““““Door dal van neevlen ben ik heengesuisd
Naar streek, waar nauw de gele wouden bruinen
En heb het sterven van het loof gezien.
De gele wouden komen onder mij,
Ginds spreidt zich 't groene loof nog in de zon.
Sneller mijn vaart tot fluit van wondren pijl!
Al lokt het oord, hier mag ik nog niet toeven.
Dáár is de volle pracht gereed te wijken,
Maar ginds in de allerverste verte blinkt
Het blanke bloesemen der prille Lent'.
De geesten mijner doode broedren in
De Sneeuw- en-IJsvallei, zij leven voort,
En worden straal van zon, die vogel was
Voor eeuwen, worden zon na eeuwen tijd.
En als ik sterf zal ook mij glorie zijn;

Koesteren zal ik - eens geworden straal -
De lijkjes mijner broedren tot een nieuw
Leven in nieuw geslacht, dat vliedt slechts ééns
Voor barren winter, die niet wederkeert,
Naar zomersch vaderland, dat eeuwig is!”””””
Wild suist de vogel over dal en berg
Wilder dan wilde vaart van aardebal,
Wiens kleurgedaant' met de uren schooner wisselt....’

Doch even wild woelt de blinde orgelist
In het klavier een snelle handenvlucht;
In sneller klauwen op de toetsen bootst
Hij het gezang van den kind-vogel na,
Die wielen doet het prachtge raamrozet,
In toongetreur verklankend de IJsvallei,
Den val der vogels snevende van kou; -
En snel en sneller, snelst in razend gaan
Van gammen blijden jubel, hooger steeds
Juicht de overwinningsjoel dier éénge vlucht
Van laatsten vogel, die een ziel moet zijn;
Want ziel alléén gedenkt te dooden, niet
Een vogelbrein; alléén een ziel weet land
Waar 't eeuwig zomert onder eeuwge Zon.

21/6 1914.

Droomerij.

Droomerij.

Ik ben een plant; mijn bloemen zijn mijn haar,
In gulden treurnis naakten stengel hullend,
Zoo bloei ik kuisch in een gordijn van goud,
Minnend de zielen, wijl ik zelf ben ziel,
Spreidend mijn armen blank verlangend uit
In witten gloed van onvervuld begeer
Om bloem aan bloem en ziel aan ziel te leven,
Schrijdend door tuin van eeuwig zijn. Indien
Mijn borsten zingen konden, zongen zij
Om borsten eener bloem, die plant als ik
Wandelt in eeuwge gaarden, waar het licht
Der zon een sneeuw van bloesems is, die zijgt
Door lila luchten van gesmolten rozen.

Een witte vlinder heeft mijn hart gevonden
En mij verhaald van kostbren bloemendroom,
Waarvan de maar ging ver in 't blauwe land.
Zij sprak:
‘Mijn woord is een geheim, dat niet
Eén uwer zusters weet. Wat fijne vaas
Van spiegelend kristal, dat 't licht verdeelt,
Is voor een mensch, dat is 't geheim voor u.
Zoo mooi, zoo broos! Daar ver in 't blauwe land
Bloeit een stil kruid met chrysanthemen ziel,
Minnend de sterren sinds een dauwdrop zeeg
In 't gouden hart, dat wild dien druppel zoog.
Met honderd armen wordt die ster begeerd,
Die spiegelde in dien dauw en dan verdween.

Op witte tochten door het zwoele azuur
Heb ik die ster gezien, zoo ver en schoon,
Dragend in zich weerspiegling eener bloem,
En in die bloem iets heerlijks zonder naam.
Volgend haar vuurge gangen over land
En waatren kwam ik waar een kindje in 't licht
Der zonne speelde en zag in 't blauwende oog
Van 't blonde kind, iets schoon als in die ster,
Doch nu met halfgestorven naam, gelijk
Versleten letters op een zerk. Mijn tocht
Dwong mij weer voort voorbij het blauwe raam
Der kinderziel, en vond u hier in 't heet

Getril van witte zon in gouden gaard;
En van dat naamloos schoone in bloem, in ster
En 't halfgestorven woord in kinderoog,
Zag ik in u den vollen prachtgen naam!'

Gij weet niet of die bloem van heimwee stierf?

'De geest der maan, die rond de bloemen sluipt
En sluimerliedjes zingt in gouden nacht,
Ging langs de groene ruiten van mijn huis
En scheen bedroefd, gelijk een man die bidt
Herstel voor 't zieke kind en nog niet weet
Dat 't stierf. Bedrukt volgt hij zijn weg te nacht
En ziet in stillen plas op 't wijde land
Niet ster verschietend dalen uit het ruim,
Maar wel haar rijzen in den donkren poel
En voelt iets vochtigs in het manlijk oog.
Dat rijzend sterretje in den poel was van
Zijn kindje dood de ziel ten hemel stijgend,
Een beeld van 't voorgevoel in hem ontwaakt.
Zijn hand grijpt vreemdbemeesterd uit zijn vest
Het uurwerk en in vage schemering
Der maan ziet hij het uur, vergeet het nooit.
En als zijn vrouw na langen tijd nog spreekt
Over dat kindje, grijpt zijn hand het uurwerk
En toont hij haar de stond en zegt: "Toen viel
De ster en rees..." en zij: "Toen stierf het kind..."

Daar is iets van de ziel in ieder ding;
In al wat roert of leeft bewegingloos.
In 't stralenaadmen van elk licht, in 't drijven
Der windgestuwde neevlen op de lucht,
In ieder dier en bloem, metaal en steen.
Die ééne Wil, die schiep de ziel, schiep ook
Die duizend dingen met en zonder naam,
Doch na 't begrijpen allen even schoon,
Wijl in hun vorm de geest des scheppers leeft.
Al stierf die bloem, zij had een geest en die
Is na haar dood toch ergens heengegaan,
En kón niet sterven wijl hij 't leven was.
Misschien zoo rijk niet als der menschengeest
Is hij gegaan naar hemel zonder naam;
Ontving het loon voor plichten stil vervuld
En woont nu wellicht in een gouden huis
Welks vensters uitzien naar het eeuwig licht.

Wie weet of gij niet ziet in de eeuwigheid
De geesten van de bloemen, die gij mindet
Op de aarde en of zij niet als geestenkrans
Liggen gereed om rond uw ziel te sieren;
Zich te vermeien in uw hooger schoon,
Zooals uw ziel zich dan in God verblijdt.
Want in de heemlen vindt zich alles weer
Wat zich om God beminde in kuischen drang.

Ik dwaalde eens langs een hut en hoorde een man
Praten met kreupel vogeltje, alsof dat
Begreep, wat hij bedoelde en gansch zijn ziel

Stortte hij voor 't onnoozel vogeltje uit,
Noemde 't zijn vriend, waarmee hij jaren lang
Gedeeld had liefde en leed. En vroeg zich af,
Wanneer het oude diertje sterven zou
Of 't dan te niet ging of naar eeuwig land
Van schoone tuinen onder eeuwge zon.
Hij wist het antwoord niet en in zijn keel
Voelde hij hinder van verkropte smart.

Ik ben een vlinder en ik word gehaat,
Wijl men mij niet begrijpt en ik de gave
Mis om den mensch mijn weldoen te bewijzen.
Men meent te dooden mij met duizend andren,
Doch onze geesten wieken in 't azuur
Weg van de wereld naar geheime streek,
Waar we even weinig weten van als gij.
Geen onzer broedren, zustren keerde weer.
Wel hebben we een vermoeden vaag dier pracht,
De wolken stralen daar als hier de zon,
Die daar in graad op glansenwolken is
Als bliksem hier bij storm op donderlucht.
Meer weten we ook niet van dat schoon geheim.

Gelijk de zielen zijn we een maatschappij
Met eigen smarten, arbeid en begeerten.
Evenals gij voor ons, zijn wij voor u
Een onoplosbaar raadsel. Weten we ook
Al, wat gij doet en weet gij dat van ons,
Als wederzijds niet iemand weet 't Waarom?
Der andren, die men noodloos levend meent.

Ik kwam tot u, dewijl ge u noemdet plant
In zang van schoonen en doorwaakten droom.
En wij - niet hoogbegaafd - uit eenvoud weten,
Dat plant en dier weet van een schooner zijn.
Dat geest van aarde, lucht, licht, dier en plant,
Metalen, steen en waatren zout en zoet,
Evenals gij verlangt een rein geluk
Van liefde in rust, dat in geen eeuwen eindt.'

8/7 1914.

De Ring.

De Ring.

‘Ik vond een gouden ring nabij de lamp,
Die me op mijn tochten in maanloozen nacht
Begleidt door donkre woudvallei. Een blad
Eens booms, als er in 't nachtwoud één maar bloeit
Was er met zijden lint gebonden om.
De ring vertoonde een vreemden glans, als een
Begeer alleen te stillen na den dood.

Het is reeds nacht, de weg ver en mijn lamp
Schut mij niet altoos voor de spoken van
Het woud; geen wind die 't ruischen hunner komst
Voert tot mijn oor eer ik hun schimmen zie.

De sterren trillen niet in zwoelen nacht
Wiens oosterhorizon in maanlichtbeiden
Reeds zilverblauwt in doom van goudig licht.
De schijn der lamp jaagt schaauwen op, die vluchten
Naar donkergroene holen van geblaêr.
Huivering vreemd bevangt mij; 't is of ik
De wegen achter mij voor 't laatst beging
En niemand mij nog weer zal zien; mijn lamp
Gevonden wordt, vreemdlichtend in den dag.
De vlam verbleekt van wee, dat zielen weten
Na lang verzaam van hoog geluk gescheiden.
Daar valt de ring... hij rolt... hij rolt... hij rolt..,
Wist ik den naam der zendster, hij lag stil...
Hij rolt... hij rolt door struiken, hoog gebloemt,
Dat koortsig gloeit van vochtige aardedamp.

Daar staat een vrouw. De zendster? Zou zij 't zijn?
Dat is de boom niet, waar dat blad aan bloeide!
Ze is schoon!... de ring... hij rolt... hij rolt... hij rolt
...En waard de zendster, van den ring te zijn.
Verdwenen is ze en met de ring.., daar is
Ze weer... de ring... hij rolt... hij rolt... zij zweeft
Als vlag van vliegend vuur door 't blauw gegloei
Van broeiende atmosfeer rond sompgebloemt,
Dat aureolen draagt om blauwe deugd.
Zij doolt en draalt, ik nader haar, daar is
De woudweg dien 'k verloor... de ring... hij rolt...
Zij heft de hand een wondre bloem gelijk,
Die schoon is doch de woon van stil vergif.
Zij heeft den ring en biedt hem mij, ik wil

Hem nemen, doch zij trekt haar hand terug,
En zegt met woorden als het blauw gewieg
Van campanulen, waar een licht door straalt
Als brandde een elfje een lampje azuur, toen 't schreef
Een sprookje voor libellen van den somp
En tuurde door der wanden blauw kristal
Naar 't wondre kussen van insect en bloem:

‘“Een kus eerst, dan den ring, de ruil is goed!
Zie, ik ben schoon, wordt schooner met het uur.
Ik weet een boom vol vruchten - heet begeerd
Door iedre ziel - wier sap onsterflijkheid,
Alweten geeft en min, die zonder zonde
Begeeren mag genieting eindeloos!”’
‘Mag ik den ring eerst zien?’
‘“Ben ik niet schoon
En is mijn mond een leugen als ik spreek?”’
‘Toon me eerst een boom geblaêrd als dit, dan kus
'k Uw mond in ruil voor ring?’
‘“Ziedaar de boom!
O! zoen me, zie 'k verlang zoo zeer, zoo zéér
Uw rooden mond. Toe, geef hem mij, dan neem
'k Hem mee de schoone wildernissen in
Waar 'k woon!”’
‘Een mond is schoon, wanneer hij de
Trompet der ziel is; aan een mond alleen
Heeft niemand iets, ook niet de dwaaste maagd.’
‘“Geef me u dan gansch, ik weet een wonder land,
Waarvan 't gezicht 't heelal vergeten doet!”’
‘Geef mij den ring!’

‘“Zoen uw bezit terug!
Nu vlei en smeek ik nog; mijn hoogre macht
Doet straks u geven, wat ik nu nog vraag.
Mijn pracht te aanschouwen is een zoet vergif
Dat langzaam doodt en helden machtloos maakt.
Hier is het blad, waar gij zoo naar verlangt;
Doch schooner is de boom, waarvan 'k u sprak!”’
‘De vlam der lamp verflauwt, dat is me een teeken
Dat me een ontzichtbaar onheil stadig naakt!’
‘“Och, slechts één kus, hoe kan dat onheil zijn?
Gij, die zooveler vrouwen mond reeds sloot!
Vroeg ik uw ziel, gij hadt gelijk; doch nu,
Een ring voor éénen kus, 't is niet te veel.
Een mooier mond, dan die van mij zaagt gij
Nog nooit, beken dat nu maar in uw hart.
Zie hoe hij sluit en hoe de huid zich spant,
De heele wereld kent niet zulk een vrucht!
Nog is hij frisch, geen enkel lippenpaar
Heeft hem beroerd, hij hoort u ganschlijk toe.
Zie 'k kus uw ring, is dat nu zonde of is
Dat niet een pracht, die nooit vergaat? Gij weifelt!
O ware ik u, ik liet mij niet zoo bidden
En bood mijn mond en sprak: Dáár neem mijn ziel
Met dezen kus uit 't lijf voor eeuwig heen!”’
‘Gij hebt het blad, waarbij de ring behoort.
Het doet mij twijflen aan mijn trouwe lamp.
Mijn weg is ver, gij hebt gelijk, ik mag
Met eens te kussen niet mijn plicht verschuiven.

Geef mij den ring in 't oogenblik van kus;
Dat monden, vingren zich in een second
Gelijk beroeren?'
    '"Dat uw wil geschiede!"'

't Was stil in 't woud; de wind leek dood en toch
Woei bij dien kus de vlam der trouwe lamp,
Als poogde een hand het vangen eener vlieg
Stil zittende op de vuurge spits der vlam
Die neerwoei voor den snellen zoef der lucht.

'"Mijn kus, was die nu smart? Of voeldet gij
In u geen stroom van weelde trillen, als
Van snaar, die na dat kort en schoon getril
Wordt stille weduwe van dood geluid?"'
'Toch is het of mijn ziel nog meer begeert;
Iets wat een zoen voor 't zoenen is en kus
Voor 't niet gekuste. Stil mijn vreemd verlangen!
'k Wil wéér mijn ring verliezen...'
        '"Doe dat niet!
Ik deel in 't wonder van de Lieve Vrouw,
Die smetloos Godes Zoon ontving. Mijn mond
Blijft rein, al raken duizend lippen hem.
Ik moet nu van u gaan, gij blijft een mensch,
Die vreugden al tot laatsten drup begeert.
Daar is de weg, mijn pad voert door de lucht,
Mijn voeten schrijden op de kruin der planten,
Zijn voor de vreemde bloemen hier een dauw!"'
'Dus was ik de eerste niet in lippenvreugd?
Was dat misschien het onvolmaakt begeer?

En toch, gij moogt niet van mij gaan, wat geeft
U 't eenzaam dwalen in 't verlaten woud?
Noem mij een prijs, waar gij voor mede gaat
Tot de' eersten bocht van 't donkergroene pad?
Mijn lamp versmachtende van dorst naar olie,
Dooft uit! Hoe zal 'k bereiken in den nacht
Mijn doel? Kom mede en wees mijn schoone gidse?
Vast klem 'k uw arm en laat u nimmer gaan!'

De nacht alleen weet wat die man nog sprak,
Nemend die vrouw tot gidse. Een eenzaam licht
Gaat alle nachten dolend door het woud
En roept: Mijn ring... mijn ring... hij rolt... hij rolt...
Zoo sluipt dat licht door woekerplant en laag
Gewas van heesters, zwevend over somp
In 't stille woud der donkere vallei.
De bloemen geuren koortsige atmosfeer...
Insecten vreemd rijzen en dalen in
Een zwerm, alsof 't een net vol edelsteen
Van blauwen glans waar', door een wind - die uit
De poriën der aarde blies - omhoog
Gedreven, beurtlings zijgt en rijst en zijgt...
En uit den dansgons der insecten ruischt
Het klanken, wier bestaan een geest verraadt,
Een wezen uit een wereld zonder tijd:

‘“““Zoo is het een en duizenden vergaan,
Door zoete woorden, schoonen wenk en mooi
Gebuig van hais en arm, een prachtig gaan
Na wonderschoonen stand en al die pracht

Werd soms met goud betaald, meest met een ziel,
Die 't lijf liet heerschen, schuld tot weedom werd
Van 't lijf, onwetend als de ziel verdwaald.

Een zondge lust is dool door labyrinth
Van rozen, bloeiende aan den ingang, schoon
Van volle zomerweelde, dan in herfst
Langzaam verwelkend, tot de winter komt
In labyrinth, door dicht gewar van doornen.
En iedre tred schijnt onherroepelijk,
Dewijl de zondge zucht de ziel verblindt,
Die niet eens merkt hoe de eerste pracht verging.

Zoo menigeen ging in dat schijnbaar schoon
Van hof tot dolen dwalen, die nauw had
Gezien een fijne hand ontbloeid aan schoon
Gewricht van arm en zoo verlokt de poort
Der rozen binnentrad; om lokkend woord
Steeds verder dwaalde en vond geen uitgang meer...”””

Soms spreken stemmen in het ongeziene
Boven het moerland, tusschen 't rank gegroei
Van populieren, ruischend riet en plompen
Op donkren woudpoel drijvende als op zee
Verdwaalde schepen eener gele vloot.
‘Mijn ring... mijn ring... hij rolt... hij rolt... hij rolt...’
‘“Uw ring... uw ring... hij droeg tot merk een kruis...”’
‘Het kruis is heilig, spreek dien naam niet uit...’

‘“Het kruis was schande en schand' der zonde lot”’
‘Ik kende een naam van die het kruis eens droeg,
Nu zaait mijn peinzen op onvruchtbaar land,
Vergeefs zoek ik het Woord, vergeten eeuwig!
Als ik het vind dan rolt de ring niet meer...’
‘“Als gij het vindt... ha-ha!!... uw ring... hij rolt...
Hij droeg geen kruis...”’
‘Mijn ring... hij rolt... hij rolt...’
In zacht geklaag van echo: ‘“rolt... hij rolt...”’
Echo van echo: ‘Ring... hij rolt... hij rolt...’

1/7 1914.

De Sfinx.

De Sfinx.

‘En altijd nacht... en altijd eenzaamheid...

Donkerte van oneindge zandvallei.
Alleen de sterren als herinring, dat
Buiten dees woestenij nog iets bestaat,
Heerlijk groen leven in een gouden dag.

En altijd nacht... en altijd eenzaamheid...

Een enkele dwaler komt wel eens gedoold,
Een levensmoede, wetend niet waarheen,
Wien het rumoer der aarde is grootste pijn.
En doelloos doolt hij door de duisternis
Slecht vordrend, wijl zijn voet weer schuift terug
In 't mulle zand, zoo komend tot de zone,
Waarin mijn klacht vertrilt in versten klank...

En altijd nacht... en altijd eenzaamheid...

Mijn hoofd en borsten eener vrouw, mijn lijf
Van dier, mijn doem, die immer smarten zuigt
Uit poriën der aarde onder de zeeën
Door, uit de bergen, uit de steden waar
Mijn wortelen van pijn zijn vastgegroeid.
Daarom bleef ik half vrouw, toen ik werd dier,
Wijl ik de lusten uit den beker zoog
Tot op den bodem. Alle pijn is mijn!
De barensweeën der miljoenen vrouwen;
Angsten om zieke kinderen, wroeging om
Alle verloren dochteren en zonen.
De tranen aller vrouwen om hun man,
Die hen verliet om zingenot met andren.
Dat al is mijn in pijn! Geen licht... geen stem
Hier in d'oneindig doodsche woestenij

En altijd nacht... en altijd eenzaamheid...

Ik weet de moedervreugde en 't jong geluk
Van jeugdige echtgenooten, doch mijn doem
Die me aller vrouwen smart doet drinken, weert
Mij 't stille hopen der toekomstge moeder,
Den klaren klank van blijden kinderlach.
De smart alleen mijn eeuwig, eeuwig deel...

En altijd nacht... en altijd eenzaamheid...

Mijn borst is zwaar van melk, de vreemdeling
Die mij ontdekt in donkre wildernis
Smeek ik te drinken, wijl de pijn, die immer
Groeit met het aantal vrouwensmarten, dan
Iets wordt gelenigd, de eenzaamheid verbroken
Voor even; doch ik waarschuw hem intijds
Voor 't raadsel mijner borst, aleer hij drinkt.
Want iedre doler, die hier komt heeft dorst.
Al is het immer nacht, de vlakte is heet;
De lucht schier lichtloos vuur, zoo dat het eerste
Aadmen van een uit koele streek hier werd
Tot stoom, een witte dampbazuin gelijk.

Zwart rijs ik in de donkerblauwe lucht
Bij 't allervaagste sterrenlicht-geschemer.
De doler komt en ziet mijn hoofdgewenk.
Hij schrikt... doch machtger is zijn heevge dorst.
Mijn borsten ziende zwaar van melk, hoopt hij
Weerom, verwint zijn afkeer voor mijn beeld
En zegt: Indien ze leeft, dan laaft ze mij,
Want volle borsten doen maar immer pijn.
Hij vraagt te drinken, want hij schaamt zich niet,
Hier in deze eenzaamheid wordt niets gezien.
En ik herhaal mijn woord en waarschuw hem
Voor 't onbegrijplijk raadsel mijner borsten:

In de eene is melk van liefde, in de andre, die
Van haat, want alle pijn scheidt zich in mij
Vaneen, de liefde en vreugde is in mij, doch
't Genieten werd me ontzegd weleer voor eeuwig.

De tranen om de ontrouwe mannen vriezen
Tot scherpe pegels van onsmeltbaar ijs,
Die boren dieper steeds in 't heetgeweende
Vleesch, dat onmachtig is die pijn te dooien.
En wat gij drinkt zal immer in u zijn.
Is het de liefde, heil u dan en ga
De wereld in tot eeuwigen triomf!
Is het de haat, dan wordt uw naam een woord
Van zwarte misdaad en van duistren vloek.
De volkren huilen om uw tyrannie,
Zoekend vergeefs met gif uw rassen dood,
Kennend de kracht niet die u haten deed.
Wit wordt uw baard, geslachten gingen heen,
En op uw troon van bloed grijnst 't volk steeds tegen
Uw haat-grimlachend wezen, als een droom
Verschrikkelijk, als een hellevisioen.
Want in mijn lijf wordt alle haat gemengd,
De duizend soorten worden daar slechts een
Tot vloeibaar voedsel; wie dat somber vocht
Drinkt, neemt den haat van heel de wereld in.

O, vraag mij niet wat is de borst van liefde,
Dewijl gij de aard reeds vluchttet om haar haat!
Zelfs in uw drinken blijf ik roerloos koud
En mijn gelaat een masker levend marmer,
Geen spier vertrekt zich, uit mijne oogen zult
Ge uw val niet weten; smaden verdren dronk,
Om, zoo ge 't raadsel oplost niet tot heil,
Geen haatteug meer tot lafenis te nemen.

O, drink, o drink, mijn borsten doen mij pijn,
Uw zuigen is me een weelde, erinnert mij
Mijn schoone jeugd in wit paleis aan zee,
Hoe zoele wind de palmenkruinen streelde,
Licht nijgen deed de bloemen in de tuinen,
Aromen sproeide in zijn onzichtbaar kleed,
Als hij langs waterlelie-vijvren vloog,
Tot waar ik luistrend naar een liefdelied
Bij harpgeruisch gezongen, wakend lag
Te droomen, naar de bloemen keek op 't meer,
Die sluimerden in blauwen glans der maan;
En ik dat al door kleurge glazen zag,
Dan geel, dan rood, soms paars, soms groen, doch 't liefst
Het landschap als een goud-carmijnen droom.
Toen alles nog was vol geheime pracht
Van lichtend donker en gedempten gloed
En zong mijn ziel in tweezang met mijn lichaam
Een eerste hymne aan ziel van jongen man.
Toen ik niet wist, wat ik zoo heet begeerde,
Mijn hart niet bloedde om de gedoornde roos.
Alles was liefde, zon, maan, ster en winden.
't Fluistren van blaadren, 't dartlen van een visch,
't Vliegen van vogels in 't oneindige ruim,
Waar glans van zon hun vleugels goud omboorde.
Van al die pracht bleef niets mij dan het diep
Azuur der lucht en millioenen sterren.

En altijd nacht... en altijd eenzaamheid...

O, drink, o, drink, de vele melk doet pijn,
Zuig uw geluk, of zuig uw haat, wat deert
Het mij, zoo 'k mildring maar van wee gevoel.
En vraag mij niet meer, waar de liefde vloeit;
Drink! Zuig!! naar eigen keus en eigen maat!
De pijn, de pijn, iets anders weet ik niet!
En dat ik u het raadsel zeggen moet.
Gij weet het nu... Een vrouw in barensnood
Zeeg in de kim van 't leven uit den tijd,
Daar ver... nog een... nog een... O, zuig toch! zuig
Milderingsweelde in mijn oneindge smart!

Ik kan niet danken, want wat deert me uw lot
En of gij haat of mint 't is mij gelijk.
Mijn eenigst denken peinst op mindre pijn
En het verloren land, het wit paleis
Aan 't meer, waarin nu de eendre sterren spieglen,
Die roerloos staren hier in woestenij
Van altijd nacht en altijd eenzaamheid...

Van eeuwgen nacht en eeuwige eenzaamheid...

10/7 1914.

Oorlogspraeludium.

Oorlogspraeludium.

Tongen van vuur werden alom gezien!
De steden zagen ze; en verdwaalde stemmen,
Door wind gevoerd naar het gebied der stad,
Riepen heel zacht - als ver - een klagend: ‘Chaos!’

En die nog wandelden in 't zomerwoud,
Zij spraken in hun huis van 't vreemd gerucht,
Dat bladeren der boomen opensperden
En groene tongen huivrig ‘Chaos!’ riepen.

De holen van de bergen huilden 't na
En gele mergeltongen brulden 't uit
Spelonken, in een aldoor woester dwarling
Tot veel verechood ‘Chaos!! Chaos!’ dof
In drogen plot tot bol gestuif van zand,
Dat grottenlong uit steenen gorgel stiet.

Tongen van vuur werden alom gezien;
En boven ieder huis brandde zoo'n vlam.

De zon ging onder in een mist van geel-
carmijn... de maan rees als een stille bruid,
Die sterven gaat aan plots-geheime kwaal...
De stond was heerlijk en de zomer schoon
En lilaluwen over stille gouw...

Die vuurge tong... tong-tong... vuur-vuur... tong-tong

‘Mijn hart is ongerust, ik heb een kind...’
- ‘En ik een bruid!’ - ‘En ik een moeder, die
Ik min gelijk een kind alleen dat kan...’

De vuurge tongen... tong-tong... vuur-vuur-vuur!

‘Ik heb een vader met een grijzen baard,
Schoon als legenden uit een verren tijd
Van een vergeten land...’
- Ik heb vannacht een stem uit 't buitenland
Gehoord, die immer luider: ‘Chaos!’ riep; -
En klonk een koor van vele stemmen luid:
‘“De landen en de steden zijn geteekend!”’

‘Ik zag een stoet van vuurge tongen, veel.
De horizonnen waren rings gedempt.
Legers van vuurge vlinders rukten uit
De kimmen naar de kom van het heelal!’

Dat was de derde dag: - te nacht, toen heel
De wereld lag in rust en vuurge tongen
Zweefden in massa's aan en bleven stil staan
Boven het dak van hutten en paleizen.

De huizen zijn gemerkt! De groote dag
Van bloed en ijzer aan de kim ontbloeid!
De herfst vervroegd; de boomen staan reeds bruin.
Een boom zei tot een ander: ‘Zie ik sterf
En heb de lijken van de volkren niet gezien!’

Vurige tongen zweefden boven menschen...
En dien men zei: ‘Daar zweeft een vlam op u’
Werd bleek en keek beangstigd in den spiegel,
- ‘“Gij liegt, gij liegt! Die vlam is boven u!
Niet boven mij, die niemand haat!”’

Toen had heel 't menschdom het gevlam gezien!

Gebaren, woorden en gedachten waren
Vol van dat onverklaarbaar vuur-getong,
En die zijn naaste ontmoette riep aldoor:
‘Die vuurge tong!... vuur-vuur... tong-tong... vuur-vuur.
En die zijn bruid ontmoette wist zijn heil
Weer ver, en zei: “Uw bruilofskleed is rood;
Tusschen uw borsten wankt een zwarte vlam!’
- ‘“Wat is u toch, geliefde?”’
‘Vuur! Vuur! Die vuurge tong! Vuur!! vuur!!!
Giftige vlammen met een rand van bloed!’

Chaos! Chaos!! De menschen zijn geteekend!

IJzeren bloemen zijn ontsproten
In tuinen van geweld.
Geuren van brand zijn haar vergiftige adem,
Haar stengels rotten onder 't bloeien weg;
En 't baat niet, dat uw kind gezegend is,
Door alle heiligen gebenedijd.

Die vuurge tong!... Vuur-vuur... tong-tong... vuur-vuur!

Een schip voer door de stilte van de zee.
Een groote hand lag over al de lichten
Der kusten, heind en veer... Het schip verdween...

Een late visscher zag een vreemden visch
- Die lijze zich bewoog naar 't volkren-midden -
Onder den spiegel van de duistre zee.
Zijn oogen waren vuur en soms dook hij
Omhoog en keek wantrouwig naar de kust,
Totdat een stem van kruit in stalen buis
Gevangen, plots bevrijd, hem dondrend vroeg:
‘Waarheen?’ De visch dook stil, en zweeg...
De volkeren der kusten vonden, daags
Na 't lichten van den vreemden visch, het strand
Bedekt met kransen van verbrande rozen.
Op iedren krans een naam: ‘Ontvang, o lief,
Den laatsten groet der zielen uit den visch!’

‘En dat is nog maar een begin!’
‘“En dat is nog maar een begin!”’
Zong een waanzinnige vrouw, die moeder was,
In tweezang met verminkten oorlogsman:
‘“En dat is nog maar een begin!”’
‘Van de lente van den volkrenstrijd,
Die zal teistren de rijken al;
Want de strijd zal ook zijn in de lucht,
Bij een vuur, dat de Spiegel der zeeën splijt...’
‘“En de brandende hoeven een bloesemval
Van den vuur-ijzerboom met de sintelvrucht...’
‘En het eind!’
‘“En het eind,
Dat niemand mijn kindren meer maken kan!”’
‘Dat het al verdwijnt
In één bloed om één vuur...’
‘“En één rouw”’
‘En ik een verminkte oorlogsman!’
‘“En ik een onteerde vrouw!”’

Augustus 1914.

Licht.

Licht.

Wijd ruischen alom volle harmonieën
Van stralend daglicht, dat zich sterker breidt
In wijde deining uit door heel de ruimte
Dier hallen, waar bij schaduw van den dag
Iedere ster, bewegend in haar kring,
Den schijn van gouden medelijden straalt.
Machtger dan heel 't gedruisch der stormbazuinen
Door ongeziene westergeesten over
De wild-gezweepte zee geblazen - tot
De boomen al hun kruinen oostwaards klagen -,
Klieven de schichten glansen het azuur,
Trillend de verten over tot een droom
Van heevge weelde licht, lijk jonge ziel
Er droomt, wanneer zij voor het eerst bemint; -
Zoo'n jubeling van gloed dees dag en zonder

Die treurge vragen: Is de fel van gouden
Vonken der zon doorsprankelde aether wel
Die blauwte, die zoo stralend overboogt
De lieflijk groen-bebloesemde aard? Kan liefde
Bestaan of is 't een dolen maar der ziel?

Nog stijgt de glans, maar in de verte stollen
Tot donkerblauwe spiegelwanden op
De kim, de luchten, flitsend weer wat uit
Den hemel laait aan witte vlammen neer
Op aarde. 't Al wordt waterval van bliksem,
Zonder het donderen der massa's vloed.
Het gouden water tuimlende in de kom
Der bergvalleien, botsende op de wanden
Van 't weder-weerlichtende azuurkristal,
En schuimende als in branding op de rots
Loodrecht en van doorzichtbren steen. Al stilte,
Zoo vreemd, door 't nietzijn van 't verwacht geluid,
Dat alle grootsche schitt'ring vergezelt.
Een reuzenhymne thans in slaap getooverd?
Wachtend 't ontwaken in miljarden monden?
De melodie van duizenden trompetten,
Fluiten en basbazuinen, hoorns, bevroren
In geel metalen gang? Tot komst der Lente
Ze wekt, waarna zij, veel verpaard met dan
Ontdooide tonen, die de fondamenten
Grammen voor 't lied, hun hymne zingen aan
Den éénen Schepper van dat ééne Licht.

Toch straalt er in den hemel maar een bloem,
Een waterlelie schit'rend-witten klank,
En ver verloren in den glans der ruimte is
Haar vorm, zoo doez'lend 't een licht in het ander
Weg, als gesmolten zonnen druipend door
Een firmament van hevig-blauwgroen vuur.
Dit zingt die bloem, smeltend in 't vele licht
Als vuur op vuur, zich in herhaling toe:
‘Zes armen van verlangen heb ik,
Zes armen van verlangen hebt gij,
Twee van uw ziel... van mijn geest... van uw lijf...
Twee van mijn lijf... van uw geest.., van mijn ziel...’
En samen zijn die twaalf die glansenbloem
Verlangend reikend naar die eeuwigheid,
De smelting van hun vuur; de ziel, die ziet
Voorbij de horizonten van aardsch licht;
Hun tal de geest, die 's levens stand begrijpt,
Hun vorm van 't lijf, dat de aard nog niet vergeet;
Maar samen, samen, samen smachten zij,
En samen, samen, samen wachten zij
Het uur, dat geen ziet klaar; 't verneevlen van
Hun bloem, dat ingaan tot het Eeuwig Rijk.

Ik zag dit alles en ik wist geen naam
Voor al die heerlijkheid. Ik was als een
Die 't dierst bezit in de armen hield en staarde
In de oogen der geliefde en zalig hijgend
Naar het onvindbaar woord zocht en niets wist

Dan stilte. Ik dacht aan 't onbewuste, dat
In alles trilt, wat het geschonken leven
Nooit vroeg, doch kreeg, en bloeiende open traag,
Getuige was van altijd schooner wonder,
Tot het zijn hoogste schoonheid heeft bereikt:
Schoonheid der smart, die met het lichaam heenzinkt
En eeuwig van dat lichaam wordt gescheiden.

De hoogste schoonheid is de pracht der smart,
Als ideaal van 't verontlichaamd lijden.
Des levens vormen doet zij vliên en, ziel
In ziel zich spieglend, zien het geestlijk schoon;
Uit de oogen der vergeestlijkte gelaten
Weelden van naamlooze innigheden stralen,
Die, zich verzamend in de onmeetbre ruimte,
Een al-vertroosting doen geboren worden
En deze en zij, haar evenvele scheppers
Geven het aanzicht eener wereldster,
Groot als de smart der ziel, die zij geleiden
Tot de' oorsprong van het eeuwig licht, dat alles
Omvangen zal in lichte' of donkren brand,
Waar de vergeestelijkte massa's in
Vergaan, ééns, op het onherroeplijk uur!

In stillen avond raakte een stille snaar
Aan 't trillen en de boomen vroegen aan
De bloemen en de grassen, wat dit wel
Beduidde ver, dat wondere geruisch.
't Abeelenloover fluisterde in de lucht:
‘Daar is geen roode lijn van wolk in 't rond
En nergens in een kim is er dus wind’.
‘“Ik weet niet of een stroom geboren wordt,
Ik zag de zaden waaruit water sproot
Nog nooit, ook niet het zaad der vlam, der duizend
Vlammen die loeien in een steenen ruim
Wit-gloeiend naar de zwarte reuzenpijp,
Van binnen reikend in iets ongeziens...”’
Zoo sprak een stille stem, half droomende in
Iets, dat er is, maar dat men ziet noch voelt;
Dat buiten de geziene dingen gaat
En achter de uitgestrekte ruimten lucht,
Gelijk de ziel, die werelden omvangt
En andre zielen koestert of vermoordt,
Terwijl ze 't argloos lichaam niet verlaat.

Het onbewuste half nog geest, half beeld,
Als dingen aan de kim in nevel licht,
Nog half een droom en half een waarheid, zingt
Door aller levensdingen dag en nacht
Heel zacht de smart, des geestes daaglijksch brood.
Al plicht is smart, en vreugde, uit plicht geboren,

Is door die plicht een zuster weer der smart,
De smart des arbeids geeft de smart der spijs
Deze de pijn van 't weten, wat wij zijn,
Zoolang ons lichaam ons gevangen houdt
En onze vrije geest niet stijgen kan
Gelijk een blijde leeuwerk naar het licht.

Het licht is 't leven dat de mensch bemint,
Zijn rust, geluk zijn vrije zomerdagen,
Het licht is vreugde voor 't onnoozel dier,
Want muggen, vlinders dansen nooit in nacht
En vogels vliegen steeds naar zon of lamp.
Het licht is 't kalm geluk der stille plant,
Die niemand hindert en haar blaadjes wendt
Naar 't oord des hemels waar de lichtkern straalt.

Een meisje ver van haar geliefde is als
Die stille plant, die keert haar kopje naar
De zon: zoo wendt zij 't hoofd ook naar de plek,
Waar zij vermoedt, dat hij vertoeft. Daar straalt
De zon en niet in 't Oosten of in 't Westen;
Daar glanst haar avondster of blinkt haar maan,
En ziet ze nevelwolken, scheepgevormd,
Dan droomt ze een vaartuig, dat haar voert tot hem.
En zijn de wolken rood, dat is zijn mond,
Zoo zij dien zag vlak voor den laatsten kus.
Valt regen veel, dan meent zij hem bedroefd
En treurt, terwijl hij vèr bij andre vrouw
Lacht en met lokken speelt; ze omhelst en zoent.

De smart van 't denken is de hoogste pijn,
Wijl men weet werelden, wier wezen ons
Geheel vervult doch is in stagen strijd
Met onzen geest. Zoo het begrip van 't heil
Der eeuwigheid, waar wij thans lang voor lijden.
Mijn hart, uw hart, ons hart vraagt het den geest,
Die is in mij, in u, in aller wezen,
Waarom dat lijden dier millioenen zielen,
Die marteling van weten en beminnen?
Waarom teert heel een schoon geslacht zoo uit
En dragen vreemden 't lijk, gaan vreemden mee,
Waar 't lichaam wordt gelijk zijn oorsprong, stof?

O, ik geloof eens te verrijzen in
Het oude lichaam, dat de hoogste smart
Van weten en beminnen droeg, wijl ik
Niet allen tot mij kon verzamen en
Niet had die Liefde, om aller heil te zijn.
De handen, die ik eenmaal biddend hief
Tot waar ik de Ongeziene-Heerlijkheid-
Van-Eeuwig, achter reuzensterren, meende
Starend te zien, naar mij met goedertieren
En stillen blik, als van een menschenoog
Zonder die duistre diepte, die zooveel
Bij ons vermoeden laat, wat pijnlijk is
Voor fijn gevoel; reiner dan de vermeende
Onschuldge blik der kindren; rijper dan
Die van een grijsaard; rustverzeekrender
Dan die eens priesters, die zijn leven leed

In stegen, krotten en te nacht en ontij
Gereed was om zijn armen bij te staan,
En tot u spreekt na zooveel lijdensweten,
Smartondervinding; die zoo niets had van
Het zoogenaamd genot des levens en
U dan verzekert, dat daar Een is, die
U zal gedenken in uw zwaren druk
En om smartwil u hoog zal heffen in
De klaarte zijner Glorie eeuwig.
't Lichaam,
Dat veel had lief en veel leed, om die ijle
En groote ziel, zoo wonder als een bloem
Bezintuigd, zal eens deelen haar triomf!

Ik scheen in droom een zoon van stroom-geboorne
Vrouw, die maar leven kan in de' adem van
't Spel der verbeeldingen eens droomers. 'k Hief
Mijn handen uit het kleed der golven, sloeg
Kleurlooze sluiers voor mijn wateroogen
Weg, zag de kindren van het land, bevangen
Door hitte, komen tot me en in mij baden.
In 't water kende ik geen onzedigheid,
'k Ontroerde niet, toen ik ze zag, die naakte
Kindren der menschen woelend, glijdend in
De plooien van mijn aether-spieglend kleed.
Ik trilde niet, wanneer een jonge vrouw
Haar boezem langs mijn groene borsten schoof
En niet wist dat een waterkind bestond.

Ik zag haar duiken in mijn nat gewaad,
Hoe iedre plooi begeerde laving schonk,
Tot zij verkwikt weer naar den oever zwom,
Bij een op 't water wiegend wilgenbosch.
Ik hoorde een vogel door haar komst verrast
Snel schuiven door de twijgen en dan vlieden
In 't zilvrig boschje en zag haar wangen rood,
Van schoone schaamte hevig overtogen.
Zij meende dat haar iemand had gezien
En het geruisch gerucht der schreden was
Van een die wist, dat zij daar baden kwam,
Want schuchter-angstig keek zij om zich heen.
Ach! Daar was niemand dan die ééne man,
Die arm en hand waar zij zich achter school
Zou rijten weg van 't hem verlokkend lijf.
Daar sloop hij weer, maar twijgen ruischten open,
Uit duistergroene poort van loofschâuw schoot
Een kleine vogel vluchtend voor haar komst.
Geen vogel weet er van onzedigheid.
Zij werd weer bleeker en 't gehijg der borst
Werd kalmer, doch voorzichtig trad zij voort...
In scherpen steen, een kreet van pijn, die even
Gilde om 't groenzilvren nijgend wilgenloof,
Dan hinkte zij aan land, verdween in 't groen.
Toen viel de nacht, mijn kleed werd als de lucht,
Anders dan ik, doch even prachtig donker
En gouden zwermen diertjes vlogen door
Het nachtazuur, doch bromden niet, gelijk
De beestjes, die wel snorren over stroom
Van 't een naar 't ander zon-groene oeverland.

De kleine vogel fluitend op dien twijg
In frissche morgenlucht, hij is mijn broeder
En vlucht voor mij; tot 't wintert en een ijswind
Blaast uit 't bevroren Oosten, dan zie ik
Hem nog eens op het platte dak, waar ik
De kruimels brood of resten van het maal gooi,
Opdat mijn broeder-vogel eten vinde.
't Is buiten koud en alle voedsel voor
Mijn kleinen broeder vroor diep in den grond.
Dan komen dagen, dat het veel, veel sneeuwt,
En 't land nog verder dan de donkre kim
Wordt overweldigd door dat eeuwig wit.
Dan kom ik buiten bij de struiken vol
Gehaten suiker van de wintermildte
En zie, daar ligt mijn kleine broeder dood
En nimmermeer vult hij de frissche lucht
Met zijn gefluit, of komt op 't platte dak
Zich voeden met de weelde, die ik had
En deelde heel gebroederlijk met hem.
Nu vlucht hij niet meer, dien hem had zoo lief
En rijst de vraag gelijk een duistre bui:
Waarom toch vluchtte me eens mijn broeder-klein,
Nu dood? Is 't wijl niet alle menschen zijn,
Broeders van kleine vogels, die blij fluiten?

In lijze melodie herinringweenen,
Zeer diep in mij, ergens zeer diep, als in
Een uitgestrekt gebergte aan zoom van een
Woestijn, ergens in kloofspelonk, geruisch

Van snaren eener harp, bespeeld door een
Vroeger zoo schittrend menestreel, thans een
Anachoreet. Ik weet niet welk herinren;
Is 't een herdenken eener vreugde of smart?
Zoo 'n melodie, is als een fijne lijn
Van grijzig potlood op een stalen plaat,
Onzichtbaar in de duistere polijsting
Tot men het licht op 't blauw metaal laat blinken
En men de gangen van zijn potlood merkt;
Zoo ook het stil geneur der melodie
In grauwe drukt' der dagen gansch vergeten,
Doch klinkend teer in 't neerslaan van het licht.

De hand van den bespeler van het orgel
Riep uit de pijpen wilde, woeste kreten,
Die als krankzinn'ge vogels vlogen door
De sombre bogen van Romaanschen tempel.
Wild riepen die dwaze vogels van klank
De namen der verdrieten van den speler,
Wijd schallend hun huilenden roep... de bogen
Riepen het zwakker en nog zwakker weer.
Zoo roep ik uit het orgel mijner ziel
In de wijde gewelven van azuur,
Peinzende over de dingen en de daden
Der menschen, uit hun sluimering mijn smarten
Om een geluk verloren of een vreugd,
Die 'k nimmer vond en zoo hartstochtlijk zocht.
Wild klinken de namen dier wezens dan
In mij, en iemand mij nabij weet niet

Wat ik daar lijd, temidden hunner blijheid.
Woest huilt het in de marschen luid geblazen
En het gelach dier duizend, die daar voort-
slingren in bonte rijen door de straten
Den zegetocht der uiterlijke vreugd.

Eens droomde ik, dat het al een schepping was
Van 't Noodlot en het hoogst geluk, voor eeuwig
In 't niet te keeren; dat geen Christus leed.
Dan bood het Noodlot me aan een schaakpartij
Te spelen in het wijde azuur, en daar
Ik duister was en achter 't licht der zon
De sterren 's daags niet zichtbaar zijn, wist geen,
Waar ik dan wel was heengegaan. Ik zat
Daar achter 't groote scherm van vuur, de zon,
En zag hoe 't Noodlot ster na ster greep uit
Haar vaart en plaatste op licht en donker veld.
Wij speelden voort... wij schenen even sterk,
En winnen moèst ik, de inzet was voor mij
't Geluk van eeuwig nietzijn. Zoo 'k verloor
Werd ik tyran van al wat leefde en 't eerst
Geslacht dat komen ging. 'k Had in mijn geest
Mijn eigen vrede of marteling van duizend.
Na vele zetten was het Noodlot mat,
Het hief de hand en alles om mij heen
Zonk in een diepte zonder vorm of licht,
Geluid noch tijd. Ik tastte rond en rond
En voelde niets tot steunpunt om mij heen;
Ik hurkte neder, tastend naar den grond,

Ook daar was niets en wijl dit alles was,
Wat mij nog tastbaar bleek en dit een niets,
Besloot ik dat het Noodlot niet bestond.

‘Ik heb u lief gelijk de oneindigheid
Van blauwe lucht ergens in open veld!’
Zoo zingt mijn ziel niet wetende tot wien,
Omdat ze minnen moet, om liefde alleen,
En om iets anders nooit geschapen werd.
De Groote Meester - die de zielen beitelt
Zonder een hamerklop in 't eeuwig marmer,
Dat leeft uit eeuwgen oorsprong van het leven;
Zonder een wenk van ongeziene hand -
Slechts door Zijn ondoorgrondelijken Wil,
Schept Hij die meesterwerken Zijner Liefde,
Die zich begrijpen en beminnen kunnen.
Veel hunner doodden om een weinig goud
Of laag-genot zoo meenge zuster-ziel
En werden de oorzaak, dat die oogen liegen,
Die monden judaskussen en die zielen
Zich haten, vaak met onverzoenbren haat.

Indien elkeen den grootschen bouw begreep
Der ééne ziel voor alle andre zielen
En 't om geen kleine winst of lust vergat,
Ware er geen eenzaamheid in 't vrije veld
En de eindloosheid doorzond, doorsterd azuur
Van noode om diep-ontroerd te luisteren naar
Wat uit die ruimten in de stilte spreekt.

Dan waren ieders oogen zoo'n azuur,
Waarin de ziel scheen als een zon of sterren,
En zong de ziel, wèl wetende tot wien
Tot iedere andre ziel: ‘Ik heb u lief!’

Wat bid ik gaarne in schemering, wanneer
Het duister uit de hooge bogen zinkt
De stilt' der kerk in langs de grijze muren
En 't weiflend licht der Godslamp bevend brandt
Als ziel van rooden edelsteen, geheven
Daar half door Gode's wil, half door de ziel
Zelf, die een vlammenlijf nam aan en zich
Al biddend met gewijden olie voedt.

De smart van alle denken en beminnen
Weet ik dan zuiver, als door God gewogen,
Dan zie ik, die er veel om klaag, dat ik
Maar weinig wederliefde vind, hoe ik
Was liefdloos en nog ben, een uur, vaak, eer
Ik kwam, waar 't roode lichtje Jezus eeuwig
Gezelschap houdt in 't wierookgeurig koor.

Daar waart iets in de kerken, dat tot rust
Stemt, als een voorsmaak is der zaligheid:
Een geur van wierook, die er hangen bleef,
Nadat des morgens 't laatste wolkje blauw
Boven de gouden kaarsenvlammen steeg
En vond een schuilplaats in 't gewelf van 't koor.
Daar spreekt een stem de moede ziel toe om

Den moeden geest te laven met nieuw licht,
Te dragen in kapel der ziel, waar 't als
Een Godslamp brandt door God alleen gezien.

Van dat die avond was, toen Jezus kwam
En met zijn eeuwgen vinger schreef in 't eeuwig
Zand mijner ziel, heb ik er om geweend.
Een storm ging over mij, ik boog het hoofd
Niet zoo een needrig wezen doet; maar sterk
Gesteund op eigen menschenkracht, stak ik
Het hoofd trots in het wilde ruim, en voelde
Den storm met roode roeden slaan mijn oogen.
En ik vergat mijn ziel en keek maar in
De woeste pracht, die om mij raasde heen,
En ik vergat het zand der ziel, die bij
Zijn komst niet toeliet, dat Zijn Liefde en Naam
In marmer werd gebeiteld en mijn liefde
Niets dan een zandschrift waardig was. De storm!
De storm!! Wit-grijze vogels riepen 't op
Loodblauwe lucht en over 't zand. Verdwenen
Is toen Zijn inschrift in mijn ziel, terwijl
De luchten loeiden op het donker land.

Somber spalken de bliksems in het al-zwart
Hun schitterende muilen dondrende open.
De wildernis van zand, waarin mijn naam
Verdween bij de eerste vlagen wind, de verten,
Alles verzonken in een zwarten storm,

Gelijk een wereldbol zonk in een ledig,
Zonder geruisch in een onschendbre stilte.
Alle gevoel in mij is saamgetrokken
Op 't lichten en gedonder in de luchten,
Wijl dit de laatste levensteeknen zijn.
Ik voel mij stijgen in den zwarten vloed
Der wolken zinkend met de wereld heen
En, opgeheven in een donker ruim,
Voel ik de vormen van mijn lijf vervagen,
Tot mij alleen nog rest de geest, de ziel.

Waarheen? Ik weet het niet, ik wil het licht!
Steeds sterker licht!! Waarom die duisternis?
Misdeed ik dan zoo zwaar, dat ik moet toeven
Ver van den droeven glans der aarde? O laat
Mij 't licht, ontneem het mij... niet!!! Licht! Licht!! Licht!!!
Moet ik dan dolen, eeuwig in dees stilt',
Onzegbaar donker, zonder nacht of tijd?
Zonder een lied... een liefde?? Zonder licht???

September 1912.

Aeiou.

Aeiou.

Diep in de bosschen schalde een helle toon,
Of zoon van schaduw tot zijn liefje riep:
‘Kom naar ons donker huis!’ Dof bauwde
Een echo na door donkre beukenhal
En door de zwoele scheemring vloog met traag
Geklap de schim van grooten, zwarten vogel
De stilte binnen van zijn duister nest.
Aan purpren kim streed 't laatste legioen
Van vermiljoenen zonnegarden, vlood
't Verslagen stralenheir, werd hoog geheven
- Als zegebeeld - de vlag der nacht, verduistrend
Het valend ruim. Een zachte windvlaag ging
Door 't loof en voerde in haar onzichtbre hand
De doffe klanklamp mee dier helle stem,
Of er een zoon van schâuw riep tot zijn bruid:

‘Kom naar ons donker huis!’ Dan luid, dan dof
Al naar de luim van wind en stilte klonk
Die galm met naschal door het duistrend woud.

Een ranke knaap trad uit een schaduwpoort
Een ander labyrinth van duister in
En sloop door struiken; streelend donkre kuif
Der kleine heesters nijgend voor de vlaag.
Was hij geboren in dat woud? Hij vreesde
Geen geesten, warend 's nachts langs somp... door bosch.
Hij mijmerde in den schaduw, waar het licht
Met groene vonken, door een kier in 't loof,
Straalde een bazuin van glans. Hij at het fruit,
Dat in dees wildernissen groeide en zong
Zijn wilde lied naar rhythmen der natuur
Of schalksche vooglenwijs en bootste na
Den donder, die zoo dof het zwerk doorrolt,
Den wind, die floot in 't eeuwiggroene woud,
Schuiflende reeën door het ruischend loof,
Roepen van koekoek in den morgenstond
Bij 't bleek verguld aandeinen van den dag;
Kirrende woudduif in het rijpe licht
Des middags, wen ze in 't bronsgroen paviljoen
Van loofpaleizen zit, een marmerbeeld
In woudkapel gelijk, waar zonnegoud
Door groene ruit van 't purperloover gloort.
Nooit vond hij van zijn woud, waar hij zich eens
Als vondling vond, het eind. Zijn nachten waren
Er zonder licht, wanneer de maan niet scheen.
In een verborgen grot sliep hij op mos

En vond zijn wekker in een eksterlach
Of vroegen koekoekroep, terwijl de zon
Haar gele vegen licht door blauwen doom,
Als slanke in goud gekleede danseressen
Aandansen liet door een azuren zaal.
Dan at hij van de wilde vruchten, speelde
Hij met de vlugge dieren van het woud,
Tot hem 't behagen in dat spel verdween.

Dien morgen was in 't woud all' vocht tot doom
Gegloeid en rijzend tot blauwe aureool
Om boomen, die in suizlend groen gewaad
Heiligen schenen, fluistrend in gebed,
Dan stil in een azuren visioen.
Een sneeuw van muggen danste gonzend, waar
't Fel licht der zon witgoud door 't loover spoot,
Boven de klare rimpels eener beek.
Daar lag de knaap verscholen turend naar
Het wit gewapper van een bessenvlinder,
Die luchtig danste op gele bloemen tot
Een bruine bij hem met een ‘zoem’ verjoeg.
En starend naar dat lichtgewiekte ding
Hoort plots de knaap, waar een gordijn van struikgewas
de krommingen der beek verschool,
Het klare klateren van slaan in water
En ruischen zoo hij 't nooit van dorstge reeën
Hoorde. Hij hief het hoofd en spiedde door
Het trillend loof van 't pluimgebloemde gras,
Dan schoof hij nader, waar het stage plassen

Stoorde 't melodieus gerucht der beek.
Of iemand voor de borst hem sloeg, zoo stokte
Zijn hart plots, even, dan een klopping wild,
Die hem het bloed tot aan de slapen stuwde.
Daar stond een wezen, hem gelijk, maar, o,
Zoo anders toch, door een schakeering teer,
Onvatbaar schier, dat op het eerst gezicht
Een lief geheim leek, half verborgen in
Een mist van gulden haren en een kleed
Scharlaken. Of een roode vlam zich op
Een achtergrond van groenen nacht bewoog,
Plaste dat goudgelokte kind daar rond,
Keek schuw en mooi-verlegen om zich heen,
Als voelde 't een nabijzijn van spion.
Hij hield den adem in en keek en keek
Ontroerd naar 't ranke deerntje, dat daar liep
Door 't koele vocht der lage zomerbeek,
En zonnen klein in druppelen gevangen
Naar irisglanzige libellen wierp,
Dan een kristallen kam nam en het haar,
Dat vlottend om haar fijne schouders hing,
Zijn gulden regelmaat hergaf, of 't licht
Der zon liet spelen door het prisma, dat
't Geboomte tot een wonderland herschiep
En ieder blad verklaarde heilig, het
Een zevenkleurge nimbus schonk, of heel
De streek in brand van regenbogen stond.
Maar bij dat schoon gezicht van 't wonder glas,
Dat op het incarnaat der wangen van
Dat lieflijk wezen zulk een schitt'ring wierp,

Sprong op de knaap en riep zijn luiden kreet
‘Aeiou!’ en nog eens ‘Aeiou!’ met een schal
Meer helder dan de witte zonnedag.
Doch als een hinde schoot door zon en schaduw
Ter vlucht het gouden kind. Hij op haar spoor,
Maar zij scheen vlugger dan zijn snelle voet.
Dan won hij weg. In een acaciagroep
Was hij haar zeer nabij, tot om een bocht
Zij plots bleef staan. Daar vloog hij haar voorbij,
Terwijl ze in 't donkerst hout verdween. Vergeefs
Zocht hij dien middag,... vond haar niet weerom,
Die was als hij, maar o, zoo anders toch.

Er schrijnde iets in hem, die nooit zielspijn leed,
Alleen zijn wouden kende en vroolijk riep
Zijn ‘Aeiou!’ of een roep van dier en vogel
Al naar getijde en uur. Thans scheen zijn woud
Hem leeg en eenzaam stil; en iedre plant
Met geel of bronzig blad en iedre bloem
Van licht scharlaken tot dieppurpren kroon
Tooverde weer haar beeltnis voor zijn geest.
Hij kwam weer bij de beek, die leek hem vuil
Van vele regens in een leemen streek...
De zon verduisterd... 't groene gras verdoft...
't Azuur vergrauwd of er een sluier walm
En kolengruis hing over 'n landschap in
Een mijn- of industriegebied. Toen deed
Hij in de beek, als zij des morgens deed,
En kwam zoo, waar zij straks haar kam verloor.
Plots deed zijn gil in 't stille woud weerschallen

Een echo ‘Aeiou!’ of er iemand juichte
‘'k Heb iets gevonden!’ Onder 'n steen geschoven
Lag de kristallen kam van 't gouden kind.
Dat was een vreugde in al zijn pijn, hij liet
Den kam schoon lichten op zijn hand en tuurde
Nog eens waar 't lieflijk tafereel der Schoonheid
Voor 't eerst kwam zingen voor zijn ziel en ging
Dan droevig-mijmrend naar zijn donker hol.
Nog zat hij naar den kam der gouden nimf
In spel te staren, toen de zon verdween
Als een carmijn en goud bezeild galjoen
Achter des schemers lila vasteland.

Toen kwamen dagen dat de regen sloeg
In droef geduur van koele lange lijnen;
Aan de' ingang van zijn hol verbeidde hij
De komst van 't roode en gouden kind. En zwegen
De vege regengeesten even, dan
Joeg hij door 't glimmende geblaar, dat droop
Zijn waterweelde neer op laagre laag...
Zocht hij de plek waar hij haar zag voor 't eerst...
Verwijlde daar tot weer de regen liep
In stralen langs zijn eenzaam lijf... dan zocht
Hij weerom de verlatenheid der grot.
Spon er de gouden spin van licht haar web,
Gelijmd aan de einders van 't azuur heelal,
Dan ging hij naar de beek, maar niemand kwam,
Tot dit hem zoo verdroot eens, dat hij smeet
Haar schoonen kam stuk op een steen der beek.
Maar toen greep iets als kleine hand van vuur

Dat toch zoo innig zoet en bitter weedoet,
Hem in de keel. Hij dook de scherven na,
Die hem nu liever waren dan een bloem
En schooner dan de morgenklare schal
Der vogels van het woud... dier trillers in
't Betoovrend lichtgeweef van maan in doom.
Zij waren 't eenig middel haar nog eens
Weerom te zien... naar zijn spelonk te troonen.
Zij moest de zonschijn worden van zijn grot,...
't Wit standelkruid, dat ergens bloeit in 't donker...
De witte wapperdein van vlinder over
Het kleine woudenweitje voor zijn hol.
Zoo doolde hij maar immer langs de beken,
Spelend met schoone scherven van den kam.
Er waarde een stem wier klank zijn ziel en 't al
Rondom hem volde, die hem zong, dat hij
Haar weer zou vinden bij een koelen stroom.
Die stem zong door zijn droomen in den nacht,
Deed hem ontwaken en naar buiten treden
Waar hij de stilte en 't woud verzilverd zag
Van maanlicht, dat den weg vond naar een plek
Waar 't groen bleef duister, wen de wind dien tak
Niet had beroerd en nijgen deed terzij.
En gleed de schaduw weer op de oude plaats,
Scheen dit het gouden kind der beek en 't ruischen
Van windstoot, of zij sloop voorbij zijn hol.
Soms schoof een damhert, dat in maneklaart
Een vreemden dag zag, schuiflend door de struiken
Omwaasd door 't blauwe licht; dan sprong hij op,
Tot hij begreep, dat hij zich maar bedroog.

Eens dat de zon haar stralen als gebroken
In fijne vonken door 't geboomte sproeide,
Ging hij een onbekenden weg door 't groen,
Volgend den loop van nooitgeziene beek,
Tot hij iets zag - plots - dat geen ree kon zijn
Bij lagen oever, dicht vol rank en struik.
Op vilten knieën sloop hij naderbij...
Daar was zij weer, doch het scharlaken kleed
Had zij gespreid op 't groen fluweel van de' oever.
Thans wist hij ook, hoe hij haar vangen zou.
Hij liet haar 't spel van zonneblink in water,
Door haar gespeeld zoo stralend, stil begaan,
Maar sloop steeds dichter bij haar rood gewaad...
Plots schoot zijn rossig lichaam naar 't rood kleed
Van 't gouden kind, dat als een pauw een schreeuw
Liet, andre pauwen teeken van gevaar.
De knaap scheen met het kleed te willen vlieden.
Maar bleef dan eensklaps, als een bronzen beeld
Staan in een groene pracht van zon en gras.
De kleine bad met zacht verwijt weerom
Haar kleed. Hij hoorde 't aan; begreep geen woord.
Maar wijl hij haar zoo gaarne vroolijk zag
En al gepruil, ook dat van zonlicht haatte,
Gaf hij 't gewaad haar weer, doch greep haar arm.
Zij dankte hem en merkte ras het vreemde:
Die mooie jongen zeide niets, dan ‘Aeiou!’
En andre keelgeluiden, hel in vreugd,
Doffer en klagend bij geheim verdriet.
Zij deed een sprong om vrijheid, maar zijn hand
Sloot als een tang om 't zachte polsgewricht.

Zij wist zich in zijn macht. Hij leidde haar
Heel zacht, behoedzaam toch voor plotse vlucht,
Door varens, struiken, bramen naar zijn grot.
Of droeg, als kostbaar porceleinen vaas
Haar over 't scherp gesteent van 't bed der beek.
Zij leerde weten in dien gang naar 't hol,
Dat hij zijn taal verloren had en peinsde
Hoe hem die schoone gave weer te schenken.
Wantrouwig hield hij nog haar hand omsloten,
Tot zij hem door een teeken deed verstaan,
Dat zij niet vlieden zou en met haar oogen
Deed ze innige belofte op haar gebaar.
Aarzelend ging hij in zijn duistre grot,
Trad in het gouden daglicht weer, waar hij
Op steen de schoone schelpen lei, die hij
Eens bij de beek vond of in het geblaêr.
En liet haar onder vreemde kreten zien
Hoe 'n schelp aan dees kant als een scheemring blauw
Van dageraad der maan blonk, dan weer rood
Als rozentuin in parelmoeren doom,
Dan groen met purpren zweem, als ging in zee
De zon diep-gloeiend neer uit wolk carmijn.
Of lei uit keitjes - wit, getint en zwart, -
Grijs, kleurdooraderd haar een mozaiek
Voor, schilderend met steentjes bruin een ree
In renning springend over grijze beek,
Tusschen de zwarte stammen van een woud.
Maar toen hij toonde 't zevenkleurig stralen
Der zon door scherf van den kristallen kam,
Ontsnapte haar een blij-verwonderd ‘Ach!’

Hij was de spieder van de zomerbeek
En joeg haar na door looverduisternis
En licht, tot plots zij door haar list verdween.
Toch was zij droef, daar stond zij nu en dacht,
Terwijl zij 't rijke haar bij strengen nam,
Als landman bindsel voor een korenschoof:
‘Rijk ben 'k aan goud, met goud gekroond en langs
Mijn leden daalt het als een gulden mantel.
En veel zou 'k geven van dien gouden tooi,
Zoo hij gedachten in het woord kon hullen.’
Zij wees een schelp en zeide ‘Schelp!’ maar na
Zijn rauwen kreet, sloeg zij hem zacht de wang.
Dus liet hij haar begaan - want 't smartte niet -
En vond haar veel te mooi om boos te zijn.
Zoo sloeg haar hand wel zevenmaal, tot staamlen
Dien kreet verving en 't ‘Schelp!’ klonk uit zijn mond.
Zij wees hem dan de vogelen des wouds.
De duif, fazant, de bloemen en 't geboomt,
Noemend die dingen tot hij feilloos wees
't Genoemde dier of helder zei hun naam.
Zij wees hem naar zijn kreet, met Aeiou zelf aan
En vroeg dien naam zoo lang, tot lachend hij
Wees met den vinger naar zichzelf. Terwijl
Zij stonden in het goud-wit straalgetril
Der duizendvleugelige duif der zon,
Leerde hij dingen veel, ze noemend na...
Tot zij plots met een sprong verdween en hij
't Bezond rood kleed nog even schittren zag
Als vliegende papaver vermiljoen-

gezusterd met komeet, mysterieruim
Doorvliedend langs een diepgroen firmament.

Stil kwam hij weer en vond de keitjes nog
In 't laatste tafereel, dat hij lei uit
Voor haar en mijmrend-droef nam hij een schelp,
Noemend haar ‘schelp!’, een steentje ‘steen!’, beuk ‘beuk!’
En zag hij 't blinkend drijven eener duif
In witten cirkel om de zon, of welk
Een vogel, plant of ding, door haar genoemd,
Dan neurde hij den naam, dien zij hun gaf.
En toen de lamp der zon naar ander oord
Der aard zich droeg, bracht hij zijn steentjes in
De grot en gaf op roep van vorsch en uil,
Zijn echo's rauw en tuurde naar het stil
Gebeef van het weemoedig-beidend licht
Der schemerlampjes in azuurpriëelen,
Waarin der hemelgeesten legersteden
Gespreid staan in den wondertuin der nacht;
En ging hem de avond en de nacht voorbij
Met weinig slaap en veel gedroom aan haar.

In den beginne was het stil, en zweeg
Een eeuwigheid van nacht, die niet meer nacht
En dag, die nog geen dag was, met een last
Donkerte en schemer op het roerloos woud.
Vaag als kasteelenstad uit oude sprook
Stonden de boomen in den donkren dauw,

Toen er een wind gleed aan met licht gehijg,
Bij 't weiflend hijschen van elk klaarder zeil
Na 't schemerzeil der matte vloten licht,
Die voeren uit de havens van den nacht
In den blauwduistren morgenoceaan
Der lucht. Toen floot er iets... eerst schuchter-luid,
Verrast 't zoo luid te doen, daar 't stilte schond...
Dan was 't weer stil tot vroegre vrager vroeg
Met langren, luidren haal uit koele fluit:
‘Ben ik alleen? Alleen? De zon is uit!’
Met hell'ren klank riep er een ver: ‘Gezien!’
‘Ik ook gezien!’ Een blatend dier riep: ‘Mooi!
't Was mooi!’ Waarover ekster, die dit leuk
Vond echo's luid en spottend loech uit 't woud.
En iedre vogel floot om 't nieuwe licht
Bij rap geschuifel... menig vluggen sprong,
Die dalen deed de telgen van den dauw,
Die petekinderen van zon en maan,
In 't groen ravijn der looverscheiding diep.

De knaap zat voor zijn hol en keek strak heen
Over de groene kruiden voor zijn voet,
Mijmerende over 't gouden kind, dat ras
Verdween, onvindbaar vlood. Hij zag niet eens
Het rookend drogen van 't bedauwde woud.
Noch voelde 't stoven der reeds heete zon.
Zoo zat hij daar, toen plots een duister naar
Zijn oogen greep en hij twee handen voelde
En 't kittelen van haar op rug en hals.
Door warme vingers zag hij lijnen rood,

Als zalm doorlicht van zon. Met snellen greep
Trok hij die handen weg en keek en zag
De blonde nimf van gister weer. Luid klonk
Haar speelsche lach, in 't zingen van 't gevogelt',
Dat kirde en joelde en floot zijn zomerdroom.
Hij was verrast, en eenig blij geschenk
Waar hem niet liever dan haar lief gelaat.
Stom door haar schoonheid staarde hij haar aan,
Tot zij hem duidde, dat hij leeren moest...
Reeds ving de gouden zonnekeiler aan
Zijn eerste dalen, toen zij plots verdween
En voor zijn geest weer alles duister leek
En een gehate neveling bedolf
Zijn groene vreugde om zon in gras en loof.

Geen gloriën der zon door laten laai
In avondwolken of in morgentrans,
Blonk hem zoo heerlijk tegen als haar lach,
Toen zij hem zeide, dat hij alles wist
En dat zij nu kon gaan. Een wilde pijn
Greep met haar heete vingers in zijn keel,
En van die woorden al, die hij toch wist,
Vond hij er geen. Zij bleef besluitloos staan.
Er volgden naar elkander blikken, waar
Zich pijn en pijn zoo minnende in ontmoetten.
Nog bleef het stil in hen. Een vogel floot,
En zweeg, maar verder zat een kleine vink
Te preeken voor de zon. Een zachte wind

Woei geur van wilde bloemen aan. Daar stond
Dat jonge paar in 't paradijs van groen,
Een, die zou gaan en 't heengaan niet vermocht,
Een, die niet blijven kon en blijven moest.
Nog was het stil... maar van de' inwend'gen gloed
Sprong plots de knaap met een verrukt gebaar
Naar 't roode kind, dat schreiend van geluk
Hem niet ontvlood, maar gaf zijn kussen weer.
Dat was te schoon om al te lang te duren.
Gelijk een heilge duistre duivels ziet
In een valsch visioen, sloop naderbij
De scheiding voor dat ongelijke paar,
Wier beider schoonheid zich op aarde niet
Vereen'gen kon en buiten de eigen sfeer
Niet leven. Hoogre liefde leidde haar
In 't leeren van dien knaap, die 'n woudziel had
En woonde in stilte saam met 't immergroene
Loofwoud, zijn element. Zoo anders dan
De zijne was haar drift en al den tijd
Dat ze niet was hij hem, genas zij andren
Door wonderlijk gebaar van oog, hand, mond.
Toch had ze 'm innig lief, dewijl zij wist,
Dat van al dat op aarde leeft, de stilte
Het heiligst is en 't meeste God nabij.
Maar die hun leven in haar laving vonden
Hadden geen ziel, die in het open veld
Buiten het groene woud slechts sterven kan.
Hij voelde 't in zijn ongestuimen kus,
Dat 't hoogste heil dat heil, verloren, is.
En als een daagraad 't schoon geschemer van

Den dag - dat meer belooft dan er wel komt -:
Zoo brak de helderheid der scheiding door
En joeg den bitterzoeten droom, die in
Hun kus zijn hoogsten schijn van waarheid vond,
Als nevelen uiteen. Zij wist de pijn,
Die hem moest deren, dat haar woord van troost
Een leugen was; toch sprak ze 't uit om in
Geen raadselachtig zwijgen heen te gaan.
Smeekend schier zei ze hem: ‘Al wat u nog
Aan mij herinnert, geef mij dat; vergeet,
Vergeef, dat ik eens hier kwam en u bracht
In pijn. Geef mij mijn kam, het is uw dierst
Bezit, maar ook wat u mij doet gedenken.’
Toen sprak de knaap in grootschen eenvoud: ‘Neem
Dan mijn herinring aan u mede en ik
Vergeet.’ Meer niet, doch zij begreep hem diep.
En daar zij toch moest gaan, gaf zij hem voor
Het laatst de hand, de zijne hevig-mild
Drukkend... deed of ze ging... maar waar twee armen
Reiken het verst, wanneer twee handen zijn
Verbonden, bleef zij staan. En hij stiet haar
Terug en zij ging heen, wijl zij begreep.
Hij keek haar na zoolang hij haar kon zien,
Zij keek schier om onder het weenend gaan...
En was verdwenen... Stom ging hij zijn grot
Weer in, maar bleef er niet den heelen dag,
Doch zocht het wildst-gewoekerde gewas
Van 't lage hout en wierp zich woest erin,
Trachtend in doornenpijn van 't lijf te dooven
Die ongeneesbre doornensmart der ziel.

Een nieuwe morgen vond hem bij de beek
Waar hij haar zag het eerst. Zijn felste smart
Was in een dof gelaten-zijn vergaan.
Hij minde thans de pijn, en 't beekgemurmel
Zong der geliefde stem weer door zijn ziel...
't Geruisch der loovers zong zijn antwoord voor:
‘Ach, waart gij heengegaan, gelijk gij kwaamt
En kwam het oude woud nog eens weerom
Met boomen waar 'k u nooit verscholen wist
En beken, die uw beeld nooit spieglend toonden;
Gij, die zoo argloos kwaamt en nimmer gaat
Zoo argloos, gij, die mij bracht pijn en naamt
De vreugd der zonn'ge dingen en het grijs
Behagen in een donkren regendag;
En met die pijn het weten, dat het dier,
Dat nimmer spreekt, zijn pijnen voelt als ik;
En dat het vaak een ander vogel is,
Die één dag later in denzelfden top
Des booms zijn hymne zingt aan die voor hem
En ons steeds blijft zichzelf gelijk, de zon!’
Dan werd het stil. De heete middag gonsde
Den moeden knaap in slaap. Hij droomde niet,
Maar sliep tot hij ontwaakte en heel de last
Van zonneglans en vogelschal weer viel
Op zijn zoo graag verstomde stem, die uit
De diepte van een jong verleden riep,
Maar die zijn ziel niet meer beluistren mocht.

De stoet der uren, in oneindge rij,
Zwart in den nacht, blauw in den morgen, goud
Te middag, rood in de' ondergang der zon,
Ging traag voorbij, en liefst in 't gouden uur
Liep hij steeds meer verwijderd langs de beek.
Hij bleef den knaap, maar 't grijzend haar verried,
Met 't strakke van 't gelaat, dat in zijn ziel
Een stadig treurspel werd gespeeld, welks eind
Zoude een gevallen scherm van aarde zijn,
Indien er een zijn zielloos lijf begroef.
Zijn vreugde in zon, geboomte, water, wolk,
Maan, sterren, vogels, vlinders, visch en bloemen
Rijpte als de herfstvergulde vruchten tot
Een eindlooze innigheid, wijl alles hem
Aan haar herinnerde, die hem verliet,
- Maar wier verlaten hij begreep, als haar
Eigen verlaatnis; - die hij nooit zag weer.
Soms treurde hij om 't grijzend haar, dat hem
In lange lokken om de schouders woei,
Maar dan verscheen haar stem en was hij stil
Tot hij haar lied niet meer vernam en 't brak
Af, als het breken van een draad der spin.

Schoon zijn verloren liefde hem niet boog,
Doch ouderdom bracht in zijn blijde jeugd,
Begreep hij, dat 't niet lang meer duren zou;
En met zijn vreemd, heel witgeworden haar,
Wachtte hij af den gulden herfst, bezocht

Nog eens de plekjes, waar hij naast haar liep,
Waadde nog één maal door de beek en lei
Met kleurge schelpen, steentjes voor het laatst
Uit de tafreelen, zoo hij 't deed voor haar.
En weende nog eens luid... verbeet zijn smart...
Maar weende weer..., werd stil... en weende weer
En of zijn krachten in zijn tranen vloden
Zoo zeeg hij machtloos neder voor zijn grot.
Toen kwam de nacht en, na diens duistren stoet
Van uren, weer een dag van hevig licht.
De vinken preekten in het hoogst geboomt.
De merels hupten door het gras en schuw
Keken hun oogen naar dat levend lijk.
De zon stond in het zenith van haar gloed,
Een damp van stralen hing om 't blauwend woud,
Nog lag hij daar, maar met een groote vreugd
Diep in de ziel omdat hij sterven mocht
In 't licht, dat zijn geliefde woud deed leven.
En toen die straal der zon, die den namiddag
Scheidt van den voornoen, langs zijn harte gleed,
Sloot hij zijn oogen zacht en nam die straal
Zijn geest in gouden stilt' van de aarde weg.

1995.

De Regenboog der H. Eucharistie.

De Regenboog der H. Eucharistie.

Toen leidde Hij mij naar oneindigheid
Van spiegelende zee, zoo strak en stil,
Waar blauwige almacht van een effen lucht
Het oogenloos gelaat in blonk en wees
Een 't worde-licht-gebaar. Een zengen drong
De ruimte in of Zijn hand een edelsteen
Geslepen vuur omhoog hield, of de zon
Brandde op den hoog geheven top Zijns Vingers,
Gelijk op kathedraal een kruis, dat blinkt
Of 't ware een sterke ster in 't ochtendgloren
Op 't wit azuur der lucht. En op dien wenk
Ziedde de zee, die spieglend strak en stil

Bleef, maar een neevlen rees doorgloord omhoog
En vulde, aan de overzij van waar Hij stond
Met heilgen vinger in de lucht geheven,
En waar de zon, meer donker dan de maan
Aan zonnelooze zijde, rolde voort
Met al de sterren zwervend sintelgrauw
Als veel verdoemde ziele' op helletocht,
't Heelal.
De doom der zieding rees als goud
Met staag gestijg en met de stijging bouwde
Zich boog van regen op en onder 't vlak
Der immerstille en altoosstrakke zee
En hooger rees de gulden mist en schooner
Werd elk segment en heerlijker van gloed,
Totdat de wolken vulden heel 't azuur
En pralend stond voor mijn verbaasd gezicht
Een glansenring van zeven gordels kleur.

Toen zag ik eerst, dat er een regen viel
Hoog uit den boog en ieder drop, die ging
Den boog voorbij door boog te zijn, zijn kleur
Behield en zoo verdween in 't vlak dier zee,
Om weer te rijzen, als een schoone doom,
Gedwongen door de kracht dier vreemde zon,
Maar goudgelukkig, dat hij stijgen mocht.

Zoo vatte dan die boog een wereld saâm
En ieder druppel van dien regen ving
Een afglans van de schoonheid, die maar bleef,
Tot hij weer keerde in zijn groot element.

Zoo zag ik 't zinnebeeld van 't allerreinste
Volkomen schoon dat wederweelde zoekt
In die geen Licht zijn, maar in eeuwgen dronk
Behouden kunnen 't stralende genot,
Wanneer de macht van 't eigen element
Gestorven is en ze eenmaal stijgen naar
Dien Goddelijken Dageraad, gekroond
Tot een der prachten van den vasten boog
Van Licht in ziel, waar 't blauw en geel en rood
Der Allerheiligste Drievuldigheid
Stralen door 't Teeken van het Nieuw-Verbond,
Den Regenboog der Heilge Eucharistie.

Januari 1915.

Verbeteringen.

Blz. 10 regel 7 v. onder voortaan te lezen aldus: *En het werd stil als in een plechtig uur....*
Blz. 32 regel 11 van onder staat: werelt, lees: *wereld.*
Blz. 34 regel 3 van onder staat: gedenkt te dooden, lees: gedenkt *de* dooden.
Blz. 58 regel 13 van onder staat: Verschrikkelijk, lees: *Verschriklijk.*